

Polo Korin Firampor Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 26 yopwar niamp arake fek Polo mámá pas kumwimpon. Mao provins Akaia mekamp taun Korin mekamp Jisasén mérap arop fárakapampor sámp-kérépámp te, Efesus mek yakria nimpon.

Am taun mek te kápae kare kwatae ninik am mek yak nánko, Polo ankárark yopwaria ankwap amor mek arake fek Kwaromp kar farákáprá fwapokwapi tarimp kwamp, warko kwatae ninik sámp napantá, mámá pas kumwi námpón. Tá am mekamp arop fárakapao kar ankwap pas fek turunkrá kumwia sámp-kérép napan, Polo nopok kar pwarokwaprá sérria kumwi námpón. Pol ankwap kar sénámp te, Yiki Kor Spiritao nkawakwe make tére mwanap ourour nénk námp sér, tá lotu i konap kwapwe kare ninik, tá nonopok nounouroup i konap ninik, tá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar aran sénámpón.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku warákárámp ninik fek Jisas Kraisomp aposel páte nánko yak nampono. Ono má pas kumwia nampán, nomp ankwapnáp Sostenes yino, ² yumo Kwaromp sios fákáre Korin mek yakáp nap yumonapok kérép re. Kwaro yumwan wumwiria nánkárápea mao námoku yumwan Jisas Kraisoimp tére fek yiki kukarrá kák tenánko, yumo Kwaromp firáp arop

kare yakáp napon. Mao kápae kare némpoukamp kápae kare arop nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp e séria wumwi ri konap arop fárakap méntér, yumwan nánkáráp tenápon. Mao te waeman nomp Tokwae Kar, tá am arop fárakapao kor maomp Tokwae Karono. ³ Onomp nínik te, nomp Naropwar Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso yumwan námokuráp nínik fek yae-wourria, yumwan yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampono.

Kwaromp kápae kare ankank nénknámp kar

⁴ Yumo Jisas Kraisén mérap fek, Kwaro yumwan Spiritamp ankank kwapwe nénk námpantá, ono kápae kare por yumwan Kwarén ‘Aesio’rá sér i konampono. ⁵⁻⁶ Waeman Kraisoimp kar te yino yumwan farákápea pwate nánko, am kar wae yiráp nínik mek kárákáre yak námpono. Aenámpara, am kar fek táman Kwaro yumwan Spiritamp ankank kápae kare pwi pwate nánko, Kwaromp Kar farákáp mwanap nínik ntia nkwakwe make mér mént fwap pwi mwanapon. ⁷ Aenámpara, oukoumwan yumo nomp Tokwae Kar Jisas Krais érik korop naenámp yépékrá yakáp nap fek te Spiritao nénknámp ourour te yumo waeman pwi yakáp napon. ⁸ Jisas Kraiso yumwan kárákáre sánk nánko, yumo fwap mér kárákárerá yakáprá tukupea, nomp Tokwae kar Jisas Kraisomp Yae korop námp fek, yumo kwatae níniki nap yak mo naenámp. ⁹ Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, nomp Tokwae Kar maomp Táráp Jisas

---

^{◇ 1:2:} 1 Ko 6:11   ^{◇ 1:4:} Kl 1:3-4   ^{◇ 1:8:} Fl 1:6; 1 Te 3:13

Kraisént ankárankamp ninik fek yakáp mwanapria ninámpon. Kwar te am sérinámp kar, waeman kare tak nanamprá mér námpón. [✳]

Sios námoku moumountukri mwaek niniknap kar

¹⁰ Onomp ankwapyaе fákáre e! Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan téreaeria kárákáre sápeanámp, am fek ono yumwan kar kárákáre arakrá sénae rae: Yumo ponankor ankárankamp pourouráp kar fek saráp yakáp kipo. Moumountukri kar fek pípírikir tukup kwapono. Yumo ankár ankárankamp fi kare yakápria, ankárankamp pourouráp ninik, ankárankamp pourouráp warákár ninik fek saráp yakáp kipo. [✳] ¹¹ Onomp ankwapyaе fákáre, yumwan ono takrá sénamp fi te aránono: Kloe mao onan sérrá, ‘Yumo ou mek yumoku kok kar yorowarrá paokop nap’rá sénapantá yumwan kumwia sénampono. ¹² Ono yumwan arak napan sér rae: Yumo ponankor ankákárak arakrá sérapono: Ankwap fárákap sérrá, “Ono te Polomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Apolosomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Pitamp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Kraisomp firápono.” [✳] ¹³ Yumo takrá sérar nap am te mokop námpón? Ae te Kraisomp pourou te fopwari akwapránk námp nie? Ae te ono Polo yaopwae porokopramp fek yumwan yaewour naeria sumpwi namp nie? Ae te yumo ént mek néri nap te, ono éréképá yárak nanamp arop yoro mwaria ninap nie? ¹⁴ Yumo ou mek ono Krispus

---

[✳] **1:9:** 1 Jo 1:3   [✳] **1:10:** Fl 2:2   [✳] **1:12:** Ap 18:24-28; 19:1-2

ntia Gaiusén saráp ént mek néri kák nampono. Aeno ankwap te mono. Am táman saráp ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampono. [◊] **15** Aenampara, arop ankwap ‘Námo Polomp e fek ént mek anámp namp’rá sénaenámp mono. **16** (Tá kare, ono Stefanas ntia maomp arop fárakapan ént mek nérrá kákampono. Ankwapan kor ént mek nérrá kák namp ni mo nie? Am te ono mér mono.) [◊] **17** Krais te onan, arop ént mek nérrá kákeraia sámp-kérép mono. Onan, Kwapwe Kare Karan farákápaeria sámp-kérép námpon. Ono apárokamp arop nínik kouri yakápnap arop fárakapamp kar niamp fek farákáp mono. Ono tak nanko te, Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karamp kárákáre te kánanke kwatae niampi yakantánoria nampono. [◊]

Kare kar yonkwae kour, kwekár yonkwae kour

18 Aeno tá kare! Arop fárakap yaomwi mwae-páraok tukup mwarianap arop fárakapao nínik napo te, Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te épépérép kar niampi akwap konámpono. Aeno nomo koumteouráp arop Kwaro nomwan warko éréképrá yak námp, nomo wae mérámpón: Am Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te Kwaromp kárákáre tamaonorá yénkép námpono. [◊] **19** Kwaro náráp buk fek sérrá,

“Ono fwap mér tokwaeráp aropamp mér souroumpouri sinanampono.

Tá kápae kare nínik kourráp aropamp nínik kour

[◊] **1:14:** Ap 18:8   [◊] **1:16:** 1 Ko 16:15   [◊] **1:17:** 1 Ko 2:1-2,5

[◊] **1:18:** Ro 1:16

tirá épér nanampono.” [✳]

²⁰ Aenámp te, mér tokwaeráp arop fárakap, kumwi pwae énounkoup i konap, tá mámá apárokamp arop téreménkrá kar yorowar i konap arop fárakap, makia am fárakap te mokop mwanapon? Kwaro mámá apárokamp aropamp yonkwae kour am te sámpá épépérépi pap nánko, am kar wa napo, épépérép kar niampi akwap naenámp.

²¹ Apárokamp arop fárakap te námokuráp yonkwae kour fek Kwarén mér mwanap pourou mono. Námoku yonkwae kour tokwaeráp Kwar te am fárakapan nánankár nánko, man te mér sámp mo karenono. Aeno Kwaro námoku koumteouráp aropan warko érékép naerianámp te arakono: Am fárakap épérénámp kar niamp Kwapwe Kare Kar yino farákáp námp wawia, Kraisén mérapo maok, Kwaro am fárakapan warko érékép konámp.

²² Juda fákáre te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank nke mwaria kárákárea wae napon. Tá Grik fi te yonkwae kour tokwaeran sámp mwaria tére kárákáre napon. [✳] ²³ Aeno yino Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar farákáp nánko, am Juda fákáre wanap te kwatae kar niampara, mér sámp mwanap pourou mo napon. Tá Grik fi ponankor am kar wa nap te, épépérép kar niamp námpono. ²⁴ Aeno koumteouráp arop nomo Juda fi ntia ankwap fi nomo Kwaro nomwan náráponoria wumwi námp te, nomo wae mér námpono: Krais te Kwaromp kárákáre tokwae ntia yonkwae kour tokwae, arakenoria nomwan

---

[✳] **1:19:** Ais 29:14   [✳] **1:22:** Mt 12:38; Ap 17:18

yénkép námpono. **25** Aenámpara, am Kwaromp épépérep námp niampnámp am te aropamp yonkxae kouran kámákár akwap nápon. Tá am Kwaromp porokwe yak námp niampnámp am te aropamp kárakáre tokwaeran kámákár akwap nápon.

26 Aenámpara, ankwapyae fákáre, Kwaro wok-waek yumwan wumwirianánko, yumo Kristen yakáp napan ankár fwapia ninik kipo: Yumo arop fárakapao nke nap fek te, yumo yonkxae kour moráp arop yakáp napono. Tá kárakáre moráp arop yakápria, e moráp arop yakáp napono.

◊ **27** Aeno apárokamp arop fárakapao Kraiso nomwantá sumpwinámp karan ‘Am te épépérep ninik’ ria sénap te, Kwaro am kar sámpea, mér tok-waeráp aropan pwarápae mwanap sánk nápon. Tá arop fárakapao ‘Arop kárakáre mono’rá sér i konap te, Kwaro am sámpea kárakáreráp aropan pwarápae mwanap sánk nápono. **28** Aeria Kwaro arop nke nap fek e moráp arop, tá aropao ‘Kánanke kwatae’rá sér i konap arop, ye, am ankank yak mo námp táman sámpea am fek ankank ouk-ouwan yak námp, am yak mo niampi pap nápon. ◊ **29** Aenámpara, arop ankárankamp, námo mér tokwae namponoria Kwaro nke námp fek námokuráp e sakap naenámp te mo karono. **30** Kwar námoku yumwan Jisas Kraisént tapokwapea pwate nápon. Mao te Kraisén nomp ninik mek yonkxae kour fi kor páte nánko, yonkxae kour kwapweráp arop yakáp nápon. Mao Krais fek táman nomwan warko yamokwapea paprá,

---

◊ **1:26:** Mt 11:25   ◊ **1:28:** Je 2:5

nomwan yiki kukarea páte nánko, nomo yae-párák kare yakáp námpara, kwatae ninik te nomwan poukwap mono. [◊] Ef 1:7' ³¹ Aenámpara, Kwaromp ninik te nomo ankár maomp Buk fek sénámp ninik niamp taknámp, "Arop ankwap warákár-sénae rámp kwamp te, ankár Tokwae Karan saráp warákár-sér kuno." [◊]

2

Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwimp kar

¹ Onomp ankwapyaе fákáre, ono kuri wok-waek yumonapok koropea Kwaromp Kwapewe Kare Kar farákápampao maok, ono te yumwan, onomp kar kour wawenkria kar porokwerá mér tokwaeráp aropao farákáp konámp niamp fek farákáp moiapono. [◊] ² Onomp ninik mek te ono waeman arakrá séri nampon: Ono yumo ou mek yak namp te, ankwap ankankan ninik mono. Ono te ankár Jisas Kraisén saráp ninik nampono. Ye, Jisas Krais yaopwae porokopramp fek sumpwimpan saráp ninikia yumwan farákáp nampono. ³ Am ke fek ono yumonapok koropamp fek te, ono kárákáre mo, apápria kour me woukoupa waeampono. ⁴ Ono kar farákápria Kwaromp Kwapewe Kare Kar séramp fek te, ninik kourráp aropao náráp ninikaokenkria farákáp moi nampono. Ono te am kar farákáp namp fek Yiki Kor Spiritamp kárákáreran yumwan yénkép nampon. [◊] ⁵ Ono tak namp te apae riteanápe, onomp ninik te aropamp yonkwae kourao Kwarén mér mwanaap

[◊] **1:30:** Ro 3:22   [◊] **1:31:** Jer 9:24; 2 Ko 10:17   [◊] **2:1:** 1 Ko 1:17

[◊] **2:4:** 1 Te 1:5

muae kup yénkép te mono. Kwaromp kárákáre námoku Kwarén mér mwanap yénképanoria nampon.

Kwaromp Yiki Kor Spiritao yonkwae kour néknámp kar

⁶ Tá kare, arop fárakap te maomp waemp te aropnámp téképá yakáp napan, yino Kwaromp kar farákáp námp te yonkwae kourráp karan farákáp nampan wawi konapon. Am te apárokamp arop fárakapamp yonkwae kour mono. Tá mámá apár poukeyaknámp kárákáre akwapá yak mo naerianámp kárákáreramp yonkwae kour te mono. ⁷ Yino te wokwaek mek yakámp Kwaromp yonkwae kouran farákápámpón. Kwaro oukoumwan apár yoro mo námp fek, nomo yámar mek mént yae-párák tankáp mwanámpán maomp yonkwae kour fek nánapi pwararámpon. ⁸ ⁹ Mámá apár poukeyakápnap kárákáreráp arop am yonkwae kour te mér mono. Am fárakapao wae méri yakápria te, yámar mekamp Tokwae Karan sámpea yaopwae porokopramp fek pukupá pwar mono. ⁹ Aeapan maok, yino te mámá ankank Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón yino sénámpón:

“Ankank arop yi fek nke moi nap,
tá woupwi fek wa moi nap,
tá aropao kuri ninik moi nap,
am ankank táman
Kwaro námwan warákár konap arop fárakapampor
nánapi pwate námpón.” ⁹

---

⁸ 2:7: Kl 1:26   ⁹ 2:8: Lu 23:34; Ap 13:27   ⁹ 2:9: Ais 64:4

10 Am yonkwae kourráp kar te mek yakámpa
maok, maomp Yiki Kor Spiritamp tére kárákáre
fek Kwaro nomwan érik yénképámpon. Yiki Kor
Spirit te kápae kare ankank nke konámpara, mao
Kwaro mek karaok níníknámp nínikan kor wae
nke námpón.

11 Arop te wa ankwap aropamp níník mekamp
níník mér i konámpáná, mono. Mao námoku
saráp wae méri yak námpón. Tá taknámp,
arop ankwap Kwaro níník námp te mér mono.
Kwaromp Spiritao námoku saráp méri yak námpón.
12 Nomo te mámá apár mekamp aropan poukeyak
konámp yao-pwaerápan sámp mono. Nomo te
Kwaronámpoknámp koropnámp Spiritan sámpria,
Kwaro ti-sápnámp kápae kare kwapwe kare
ankank am fwap mér mwanámpón. **✡ 13** Am
ti-sápnámp farákápnámp kar am te aropamp
yonkwae kour meknámp korop mono. Yiki Kor
Spirit námoku yinan yénkianámpán yino am kar
táman sénámpón. Yino Yiki Kor Spiritamp karan
Yiki Kor Spiritráp arop fárakapao wa nap fek
farákáp námpón.

14 Aeno arop Yiki Kor Spirit mo námp te,
Kwaromp Spiritamp kar te épérépnámp kar ritea
sámp mo i konámpono. Am kar nomo sámp konámp
te Yiki Kor Spiritao námpán sámp konámpara,
Yiki Kor Spirit monap arop te am kar fi mér
mwanap pourou mono. **✡ 15** Yiki Kor Spiritráp
aropao saráp ponankor ankank youroukoupia fi
mér i konámpono. Aeno arop ankwap am Spir-
itráp aropan youroukoup naenámp pourou mono.

✡ 2:12: Jo 16:13   **✡ 2:14:** 1 Ko 1:18

16 Am táman Kwaromp Buk fek sérrá,
 “Tokwae Karamp níník te wa mér námpon?
 Wa Tokwae Karan níník yénkép námpon?”
 Aeno nomo te wae Kraisomp níník sámpá yakáp
 námpon. [◊]

3

‘Aposel fákáre te Kwaromp tére arop’rá sénámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono wokwaek yumont yakamp fek te yumwan oukoumwan Spiritráp aropan farákáp namp niamp take pourouráp kar farákáp nanamp pourou moimpon. Ono te apárokamp ninik fek yakápnap arop fárakapan farákáp konap kar niamp fek farákápampon. Am ke fek te yumo oukoumwan Kraisén níník nap te tárapu kánanke-táráp niamp yakápiapono. ² Aenapantá yumwan te mom wouri niamp pourouráp kar kánankeran farákápampono. Fir niamp pourouráp kárákáre kor kar farákáp mono. Oukoumwan má ke fek kuri yumo kárákáre kor fir sámp mwanap te yumo oukoumwan pwi mono. ³ Am te apaeritea námpañápe, yumo oukoumwan apárokamp níník fek yakáp napantá niapono. Kare, yumo yiráp ankwapyaenápén kokwarokrá, kar yorowar i konap te, oukoumwan fákeyakáp napon. Tá am níník yumo tak i konap te wokwaekamp nínikono. Am te aropamp níník tamaono. ⁴ Yumo arak i konapono: Arop ankwapao sérrá, “Ono te Polompono.” Tá ankwapao sérrá, “Ono te Apolosompono.” Yumo

---

[◊] **2:16:** Ais 40:13

taknap níník támao yumo oukoumwan apárokamp arop niampi yakáp napono.

⁵ Yumo fwapia nínikenke: Apolos mao te wanono? Tá ono Pol ono te wanono? Yino te párák kar Kwaromp tére aropono. Tokwae Karao yinan moumountukri tére ti-sáp nánko, yino am tére námp fek táman yumo Kraisén méri napono.

⁶ Ono te ankankou yoroi nampono. Apolos te am ankankou mek ént kokorar námpono. Aeno Kwaro námoku nánko, ankankou pápáre námpon.

◊ ⁷ Aenámpara, arop ankankou yoro námp, tá arop ankankou mek ént kokorar námp am te tokwae kar ankank mono. Kwaro námoku am tére sánk námpara, mao námoku maok tokwae karono.

⁸ Ankank yoronámp arop ntia ént kokorarnámp arop, am yaworamp tére te ankár puri fekampono. Tá am yawor te ankákáránk námoku térenep puri fek nopal sámp nenepono. ⁹ Yino te Kwaromp térean énénkér tére nempono. Yumo te Kwaromp yopwar niampono. ◊

'Sios mek tére konámp arop te kamda niamp'rá sénámp kar'

Tá yumo te Kwaromp nap námoku ti tenánko yak námp niampono. ¹⁰ Kwaro onan ourour sáp námp fek ono kamda tére maránki yakrá tére kwapwe konámp niampara, ono wae oumpwar yímp tenampono. Ae tenampara, Apolos am fek nap kare ti námpón. Aeno apae-apae arop ponankor te ankár fwapia níník kour fek nap ti mwanapono. ¹¹ Yumo wae mérapon: Am napamp oumpwar te wae fokopeyak námp, am te

---

◊ **3:6:** Ap 18:4,11,27-28   ◊ **3:9:** Ef 2:20

Jisas Kraisono. Tá arop ankwapao oumpwar ankwap yiimp naenámp te mono. [◊] ¹² Táte arop am oumpwar fek nap ti mwanap kwamp te, ankwap fárakap gol fek ti, ankwap fárakap silva fek ti, ankwap fárakap mani tokwae fekamp yumwi fek ti, ankwap fárakap yao wi kar fek ti, ankwap maonk pwae fek te, ankwap fárakap wit poro kor fek ti mwanapon. ¹³ Am fek tére napan maok, ponankor aropamp tére te nánkár wakmwaek kot naenámp yae fek érik farákár nánko, nke mwanapon. Tá am kot naenámp yae te yaomwi niamp pourouráp korop naenámpón. Aeria am yaomwi niamp támao námoku ponankor ankákáránk aropamp tére youroukoup nánko, am fárakapao, námokuráp tére te fwap ni, kwatae nierá nke mwanapon. ¹⁴ Táte arop ankwap am oumpwar yumuntuk nap ti tenánko, táté maomp nap yaomwirao wouroukour mo nánko te, am tére arop nopol kor fwap sámp naenámpón. [◊] ¹⁵ Aeno táte ankwap tére aropamp nap ponankor wouroukour nánko te, maomp térenámp ponankor kwaporok pwar nánko, am tére arop mao námoku kare te fwap yak nánko maok, man te yaomwi mekamp yae tokorop pap napo yaknámp arop niamp naenámpón.

'Yumo te Kwaromp yiki kor napon'rá sénámp kar

¹⁶ Yumo te Kwaromp yiki kor nap yakáp napo, Kwaromp Yiki Kor Spirito am nap mek yak námpon. Yumo am te mér mo nap nie? ¹⁷ Táte arop ankwapao Kwaromp yiki kor nap kwatae pap nánko te, Kwaro am aropan kor kwatae pap

[◊] **3:11:** 1 Pi 2:6   [◊] **3:14:** 1 Ko 4:5

naerámpon. Am te apae riteanápe, Kwaromp nap te yiki kor kareno. Am nap te yumo támaono.

‘Aropamp eran narek sampok kwapono’rá sénámp kar

¹⁸ Takria yumo yumoku támao kwekár mwanaape. Táte arop ankwap yumo ou mekamp mao apárokamp nínikaokria, mao arakrá ninik: Ono te wae yonkwae kour kwapweráp aroprá ninik naeane. Mao te ankár am ninik pwarará, Kwaromp épépérép námp niamp nínikaok akwapano mpupo. Mao takria te, yonkwae kourráp arop kare yak naenámp. ¹⁹ Am te apae riteanápe, mámá apár mekamp mér te Kwaro nke námp fek te épépérép nínikono. Kwaromp Buk fek am táman arakrá sénámp:

“Am mér tokwaeráp arop te
mao námokuráp nkwakwe make kwekár nínik
námp fek táman

aopwerao kouan porokwap konámp niamp
touwe sámp naenámp.” [☆]

²⁰ Tá ankwap karao kor arakrá sénámp:
“Tokwae kar te wae mérámp:
Mér tokwaeráp arop fárákapamp nínik te
kánanke kwataeno.” [☆]

²¹ Aenámpara, arop ankwap aropamp eran narek sampok kwapono. Ankank ponankor te yirápono. ²² Pol, Apolos, Pita, tá mámá apár, yiki yakáp nap, sumpwi, ankank oukoumwan yaknámp, ankank wakmwaek korop naenámp, makia mámá ponankor ankank te yirápono. ²³ Tá yumo te Kraisompono. Tá Krais te Kwarompono.

[☆] **3:19:** Jop 5:13   [☆] **3:20:** Sng 94:11

4

Tokwae Karao náráp tére aropan youroukoup naenámp kar

¹ Yumo te ankár yinan te, Kraisomp tére arop yakria, Kwaromp kar wokwaek mek wouroumpseyakámp kar yae-párák taokeyak konap aroprá níník kipo. ² Am poukwapnámp aropamp tére te lo araki yak námpón: Am poukwapnámp arop te ankár námokuráp tére fwapia taokeyak naenámpón. ³ Aenámpara, yumo ono i konamp níník youroukoup mwaria nap, tá arop ankwap fárákapao youroukoup mwaria nap te, ono am táman níník tokwae mo kareno. Tá ono kuri ono onokump níník te youroukoup mo i konampono. ⁴ Kare, onokump kwatae níñiki namp yak námp te ník mo nampao maok, ‘Ono yae-párák kare arop’rá sénanamp pourou mono. Onan youroukoup naenámp tére te Tokwae Karamp tére mwarono. ⁵ Aenámpara, táté am ke oukoumwan sík nánko, yumo ankwapaonap níníkan youroukoupi kwapono. Yumo ankár Tokwae Karao ék naenámp yépék kipo. Mao te ankank ponankor kirikip mek wouri yak námp tia wae fek kák naenámpón. Tá ponankor aropaoínap níník érik farákár naenámpón. Tá am ke fek táman Kwaro nomo Kristen tére námpán youroukoupia nomwan ankákárankrá tére námp puri fek warákár-sérar naenámpón.

Korin fákáre námokuráp e narek sampoknap kar

⁶ Ankwapyae fákáre, ono yumwan yiráp níník mek yaewourria, ono Apolos yinomp pourouan wounáprá am karan yénkép nampono.

Yumo yinan nikria yae-párák kare ninikaokria, loao sénámp niamp taknámpria maok, am karan oupoukur-tukup kwapon. Aeria yumo ankwapamp e narek sampokria, ankwapamp e apárok sámp-anámp kwapon. ⁷ Ononamp fákáre, ae te mokopono? Amwan te wa arop tokwae yoroi pap námpono. Tá amo apae ankank Kwaronámp sámp moi napono? Táte kare, amo Kwaronámp fekamp sámp napan maok, apaeritea amo amokuráp e narek sampokria amoku támao amo am ankank yoroinap fi kor niampi yak rape?

⁸ Yeno, yumo te waeman top-pwarámpá yakáp napon. Yumo wae kápae kare ankankráp yakápría yumo wae pwi napono. Yumo yinan kámákarea king niampi yakáp napono. Koupoutáráp nape! Onomp níník te, yumo king yakáp napo te, yino kor yumont king yakáp mwanámpán mpwe nampan maok, mo napon. ⁹ Ono arakrá ník nampon: Kwaro aposel yinan kák tenánko yakáp námp te, aropao wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap niampon. Yino te arop yinan kotia napo, wae sumpwi mwanámp arop niampon. Aenámpara arop fárákapao yinan ponankor ensel fákáreao nke nap fek, tá arop fárákapao nke nap fek, yinan tirá wour mwaria wae napon. ¹⁰ Kraisomp e narek sampoknámp fek táman, yino épérép arop niamp yakáp námpán maok, yumo Kraiso i konámp níník fek mér tokwaeráp arop yakáp napon. Yino te kárákáre mo námpán maok, yumo waeman kárákáre tokwaeráp yakáp napon. Yino te e moráp yakáp námpán maok, yumo te wae e tokwaeráp arop yakáp napon. ¹¹ Wokwaek,

tá koropea oukoumwan má ke fek kor, yino yae-porokwe yakápria, yinomp ounpour kor kákea wae nánko, tá yinomp waempyam te turupwi. Arop fárakapao yinan fupuk. Tá yino fwapi tankáp mwanámp yak mono. ^{✳ 12} Yino te yinokump yae kor fek tére tokwaerá yakáp i konámpono. Arop fárakapao yinan wouroumprá séri konapan maok, yino nopok am fárakapan yaewouranoria Kwarén sér i konámpo. Arop fárakapao yinan sámpá yampourou napo te, yino nopok mo, kárákáre fek yakáp i konámpono. ^{✳ 13} Yinan kwatae kar sér i konapan maok, yino am fárakapan nopok kwapwe kare karan sér i konámpono. Yino te ponankor apár mekamp aropao tiri pwae épér i konap niamp, tá ankank kwataerao sorok karenámp niampi yakáp námpono. Yino taki yakáp námp te koropea oukoumwan námpo.

Korin fákáre ankár Polomp ninikaok mwanaap kar

¹⁴ Ono te yumwan pwarápae sánkria mámá kar kumwi mono. Ono onomp tárápu yumwan aropompia ono yiráp nínikan fwapokwap nampono. ¹⁵ Táte kare yiráp Kristen yakáp nap mek yumwan taokeyakápnnap naropwar 10,000 yakáp napan kor, wampweno, yumo te kápae kare Naropwar yak mono. Yumo Kristen yakáp nap fek ono ankárakamp mwar yiráp naropwar yak nampono. Am te ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp fek yumo onomp tárápu niampi yakáp napono. ¹⁶ Aenapantá ono 'Yumo ankár ono i konampaok paokopenk' ria sénampono. [✳]

---

^{✳ 4:11:} 2 Ko 11:23-27   ^{✳ 4:12:} Lu 6:28; Ap 18:3   ^{✳ 4:16:} Fl 3:17

17 Am fek táman ono yumonapok Timoti sámp-kérép nanko, akwap námpono. Mao Kwaromp firáp námp fek onomp tárápara, ono man warákár tokwae nampono. Mao te Tokwae Karamp tére ankár yae-párák tére konámpono. Mao warko yiráp ninik farákareanánko, yumo fwap ono Kraisomp ninikaok akwap konamp mántwaok mwanapono. Ono kápae kare némpoukamp kápae kare sios mek take pourouráp ninik táman yénkrá farákáp konampono. [◊]

18 Ae te yumo ankwap fárákapamp ninik te onan, mao te yumonapok akwapea nke mo naeanria, yumo, ankwapan kwe-pwar námponorá niníkrá paokop napon. **19** Tak napan maok, mono. Táte Tokwae Karao takaerianánko te, ono yumonapok koupour kar akwap nanapono. Tá ono korop namp fek am yae-párák mér tokwaeráp yakáp námpria waenap aropamp kárákáre onokump yi kare fek nke nanapono. Am fárákapaponap kar mwar saráp wa te wampweno. **20** Am te apae riteanápe, Kwaro maomp firáp taokeyak námp te kar mwar sarápanápe mono, am te kárákáre méntér koropnámp ankankono. [◊] **21** Yumo te apae ninikan warákár rape? Ae te ono yumonapok koropea, yopor fekrá fwapokwapaeria nape, yumwan warákárria yonkwae porokwe niniként koropaeria nape?

5

Kokopor ninik Korin mek yaknámp kar

[◊] **4:17:** Fl 2:22   [◊] **4:20:** 1 Ko 2:4

¹ Kar sérarrá koroprá, 'Yumo ou mek kokoporrá paokop i konap yak námp'rá sénapon. Tá am te mwar pourouráp niníkan Kristen mo aropao kor, take pourouráp niník tak mo i konapan napono. Am te ará: Arop ankárankamp náráp narop-waromp yumuntukamp yupu warámp-akwapea kokopori námpono. ² Tá yumo, ankapan kwe-pwar námpón niník rape? Yumo te ankár am niník am pwarará éménk mpupo. Am kwatae niniknámp arop yumont yakantá ek far-pwar mpupo.

³ Kare, onomp pourou te yumwan panek yak nampán maok, onomp niník te yumont yak námpón. Tá ono kareao yumont yak namp niamp nánko, am aropamp kwatae niníki námp ono wae youroukoupi pwar nampón. ⁴ Ono yumwan wae arakrá séri nampón: Jisas Tokwae Karamp e fek koupoukarrá téreménk kipo. Aenapo nomp Tokwae Kar Jisasomp kárákáre ntia onomp niníkaó kor yumont yak naenámpón. ⁵ Tá nomo ankár am aropan Satanomp yaek páte nánko maok, mao am aropamp pourouan kwatae pap naenámpón. Nomo tak nánko maok, Kwaro fwap Tokwae Karamp yae fek am aropamp waemp warko warámp naenámpón. [◊]

Sios mek arop kwatae ninik nánko ek pwar mwanap kar

⁶ Yumo te, yino te kwapwe karean mpwe napán maok, am te kwapwe kare niník mono. Yis kánanke kwarok te mákia pan ponankor yárámprá kák konámp, am te yumo mér mo nap nie? ⁷ Yumo te yis moráp pan niampara, yumo wokwaekamp

---

[◊] 5:5: 1 Ti 1:20

yis kwatae te ankár nkwampok sîrarea maok, yumo fwap pan wourékam niamp yiki kare yakáp mwanapon. Am te apae riteanápe, nomp Pasova mwanámp Sipsip Morok te wae ofai tenapono. Am ofa te Kraisono. ☲ 8 Aenámpara, nomo te ankár lotu mwanap yae tokwae fek nánap i konámp araknámp mwanámp. Nomo ankár nomp pourou mekamp ponankor kwatae ninik te am arop fárakapao wokwaekamp yis nap mekamp ponankor tirá épér i konap niamp mwanámp. Tá nomo ankár yiki kare ninik ntia kare kar ninikaokria maok, am yis moráp pan wourékam niampi yakáp mwanámp. ☲

9 Ankwap pas ono wokwaek yiráp por kumwiria arakrá sériampono: Yumo kokopornap aropént nourouprá yakápi kwapono. 10 Ono te yumo mámá apár mekamp ponankor arop kokoporá kikiankáprá, ankwapamp ankank pouroukouprá, kwekár kwarén éntér paprá, mak i konap arop fárakapan ponankor 'Pwar tukupenk' ria sér mono. Táte yumo am arop fárakapan pwar mwaria te ankár am apár ponankor pwar mwarea napon. 11 Aeno ono am kumwiamp kar fi te aráno: Táte arop yumo man yiráp ankwapnáprá sér i konapao, mao kokopor, tá mao ankwapamp ankank kikiank, kwekár kwarén éntér pap, wourouump kar sér, mánmán ént fária mánmán, tá arop ankwapan poupwékápia maomp ankank pouroukoup, araknámp aropan te nouroupria méntér fári kwapono. ☲ 12 Mokopono? Arop sios mek korop mo, ek yakápnap aropan youroukoup

---

☞ 5:7: Kis 12:21; Jo 1:29 ☲ 5:8: Kis 12:15 ☲ 5:11: Ef 5:3,7

i konap tére te onomp tére nie? Mono. Aeno arop sios mek yak námpañ maok, am te yumo youroukoup mwanap tére támaono. ¹³ Ek yakápnap arop fárakapan te Kwaro námoku am fárakapaoínap nínik youroukoup naenámpon. Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Yumo ankár yumo ou mekamp am kwataenap arop fárakap ek fárramprá párankop kip’rá sénámpón.

6

‘Kristen nonopok koti kwaponorá sénámp kar

¹ Táte yumo ou mekamp arop ankwapan kar kwatae sénánko te, ae te mao Kwaromp koumteouráp arop fárakapan oupoukur akwapea Kristen monap aropamp yi fek kot i konámp nie? Mao takria te pwarápae mo nie? ² Nomo Kwaromp koumteouráp arop nomo ponankor apárokamp aropamp nínik youroukoup mwanámp te, ae te yumo mér mo nie? Tá kare, yumo te waeman apárokamp ponankor aropamp nínik yurukup mwanapono. Ae te mokopono? Yumo kánanke kwarok karan kor yurukup mwanap pourou mo nie? ³ Ae te yumo mér mo nie? Nomo ensel fákáreramp nínikan fwap youroukoup mwanámpón. Aenámpara, nomo waeman apár mekamp ankankamp kar youroukoup mwanámpán kor wae fwap pwi námpono. ⁴ Yumo fwap tak mwanapara, yumo ou mek kar yak nánko te, apaeritea Kristen monámp arop fárakapan kar youroukoup mwanap tére sánk napon? ⁵ Ono yumwan ‘Pwarápae sámpen!’ ria sénampono. Ae te mokopono? Yumo ou mek te Kristen ankwapnáp

yaworamp kar youroukoup naenámp yonkwae kourráp arop ankwap yak mo nie? ⁶ Take arop yak námpan maok, ankwapnápo yakrá náráp ankwapnápén Kraisén mér monap aropao nke nap fek takrá kot napon?

⁷ Ye, yumo te yiráp ankwapnápén kot nap támao, yumo wae kwatae níniki tenapon. Yumo apaeritea numwar yumwan kwatae papanáponorá yénképeyakáp moi napon? Yiráp ou mekamp arop fárákapao yiráp ankank pouroukoup napo te, apae ritea numwar takanáponorá yénképeyakáp moi napon? ⁸ *⁸ Yumo fwap tak mwanapan maok, yumoku kok támao arop ankwap fárákapan kwatae nínikria maomp ankank pouroukoup napon. Ye, yumoku yiráp ankwapnáp karean yumo take pourouráp nínik tak i konapon.

⁹ Yumo yumokuráp nínik mek kwekár mwanaape. Arop fárákap kwataenámp nínik i konap te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp némpouk te yink mono. Kokopor nínik i konap arop fárákap, tá kwekár kwaronámpaok i konap, poumaropráp koumteou, yupuráp arop kokopor i konap, arop fárákap pwarápae moria poumourtárapu kok kwatae kokopor i konap, ¹⁰ oukun i konap, tá ankwapamp ankank kíkiank i konap, tá mánmán ént fária mánmán i konap, tá arop ankwapan wouroump kar sér i konap, tá ankwapamp ankank pouroukoup konap arop fárákap, ponankor take pourouráp arop fárákap te, Kwaro maomp firáp taokeyaknámp mek te tukup

---

*^{6:7:} Mt 5:39-40; 1 Te 5:15

mwanap pourou mono. [◊] 11 Tá yumo wokwaek te takeniamp arop yakápiapan maok, Kraisomp yírirao yíráp kwatae ninik torokor námpo. Kwaro yumwan náráponoria nánkáráp tenámpono. Nomp Kwaro Jisas Kraisomp e ntia Kwaromp Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumwan fwapokwapia kák tenánko, waeman yae-párák kare arop yakáp napon. [◊]

Nomp pourourao Kwaromp e narek sampok naenámp kar

12 Kare kápae kare ankank te ono fwap tak nanampan maok, am kápae kare ankank te onan yaewour i konámpanápe. Ponankor ankank ono fwap tak nanampan maok, ono ankwap ankankao onan poukwapanoria yénképá yak mono. 13 Kare, fir te yare mek pik konámp, yare te fir sámp. Mak i konámpan maok, am anánkaopwe te waeman Kwaro yak moi pap naerámpo. Aeno pourou te kokopor ninikamp mono. Am te Tokwae Karampono. Tá Tokwae Kar te pourouampara, pourouan yaewour i konámpono. [◊] 14 Mao námokuráp kárákáre fek Kwaro Tokwae Karan apár me mekamp fárámpá papámp te, taknámp nomwan kor fárámpá kák naenámpo. [◊]

15 Yumo Kraisomp pourou ankwapmwaekao yakáp nap te mér mori kwapon? Ae te ono Kraisomp pourou ankwapmwaek fárákapea kokopor yupuamp pourouk pap nanko te, kwapwe kare naenámp nie? Am te tak mo kareno. [◊] 16 Arop

[◊] 6:10: Ef 5:5; Yé 22:15   [◊] 6:11: Ta 3:3-7   [◊] 6:13: 1 Te 4:3-4

[◊] 6:14: Ro 8:11; 2 Ko 4:14   [◊] 6:15: 1 Ko 12:27

kokopor yupurént akwapá koumpeanámp te, wae-man méntér ankárankamp pourou yak nepon. Yumo am te mér mo nie? Kwaro am táman wae arakrá séri námon: “Am anánkaopwe te waeman ankárankamp pourou sámp nepon.” [◊] ¹⁷ Aeno arop Tokwae Karént koumpá yak námp te, mao wae méntér ankárankamp Spirit fek yak nepon. ¹⁸ Kokopor ninik te yiráp wonae fik yakantá, ankár panek pírikimp kipo. Ponankor ankwap kwatae ninik aropao i konap te, ek pourou yípi fek saráp yak námon. Aeno arop kokopor ninik námp te waeman námokuráp pourou mek ponankor kwatae pap námon. ¹⁹ Yiráp pourou te Yiki Kor Spiritamp yiki kor napono. Ae te yumo am mér mo rape? Kwaro yumwan wae Yiki Kor Spirit nénk tenánko, yiráp pourou mek yak námon. Yumo te yumokuráp mono. [◊] ²⁰ Kwaro arean tokwae fek yumwan warko yamokwap námon. Aenámpara yumo te yiráp pourou fekamp ankank tére nap te ankár Kwaromp e narek sampok kipo.

7

Yupu ti konap kar

¹ Oukoumwan te ono yumwan yiráp pas fekamp kar nopal sénae rae. Táte arop yupu sámp mo, kwaporok yak námp te kwawpwe kareno. ² Aeno nkawake make kokopor ninik yak námpara, arop ankákárak ponankor moumountukri yupu ti, tá koumteou ankákárak ponankor moumountukri poumarop nap mek tankáp mwanap te fwapono. ³ Aeria poumaropamp

---

[◊] **6:16:** Stt 2:24   [◊] **6:19:** 1 Ko 3:16

pourou te maomp yupurampono. Poumarop kákánki kwapon. Tá taknámp yupuamp pourou te poumaropampono. Yupuao kor kákánki kwapono. ⁴ Yupu te námokuráp pourou poukeyak mono, maomp poumaropao poukeyak námpon. Tá taknámp poumaropamp pourou te námoku poukeyak mono, maomp yupuao poukeyak námpon. ⁵ Aenepara, anánkwap yumo te nonopok younkwe sirarea yiráp pourou kákánki kepono. Kare, tátē yumo ankárrankamp ninik fek Kwarén kar toropwap nenep ke fek saráp pwate yak neria te fwapono. Aeno wakmwaek te ankár koumpá yak nenepon. Takria yumo yiráp pourou yumo fwapi taokeyak mo napo, Satano yiráp ninik mek kwatae ninik kákantáno. ⁶ Ono mámá kar sénamp te, yumwan yaewour naenámpan sénampono. Am te ono yumwan ampaok mwanap loan pap mono. ⁷ Ono warákár namp te, ponankor koumteouráp arop te ono nampnámp are yakápenkria nampan maok, Kwaro ponankor ankákárrank aropan ninik ankákárrankrá nénk námpono.

⁸ Aeno are yakápnap koumteouráp arop fárákap, tá kae koumteou, am fárákapan te ono arakrá sénampon: Tátē am fárákap ono are yak namp niamp makria te am te kwapwe kareno. ⁹ Aean maok, am fárákap námokuráp pourou fwapi taokeyak moantáno, fwapono. Poumou-tarápu koumteou ti, tá koumteou poumou nap mek tankáp kipo. Tankria te fwapono. Tak moia te am fárákapamp ninik fárámp nánko, kokoporantáno. ¹⁰ Am yupu tinap arop fákáre ntia poumou

---

◊ 7:9: 1 Ti 5:14

nap mek tankápnap koumteouran ono lo nénk nampon. Am te onokump lo mono, Tokwae Karamp lonono. Am te arak: Yupu náráp poumarop pwar-akwap naeane. ¹¹ Mao náráp poumarop pwarará akwap námp kwamp te, ankár kwaporok yak kuno. Aeno kwaporok yak naenámp pourou mo námp kwamp te, ankár arákarrá akwapea am pwaranámp poumaropamp nap mek tank kun. Tá poumaropao kor maomp yupu pwar te mo karono.

¹² Tá ankwap fárakapan te onoku támao sénampon. Am te Tokwae Karamp kar mono. Ono arakrá sér: Kristen arop yupu sámp námp, maomp yupu Kraisén mér mo námpao maok, am yupu fwap maomp poumaropan warákár nánko te, am Kristen arop te am yupu pwar kwapon. ¹³ Tá Kristen yupu poumou nap mek tank nánko, maomp poumarop Kraisén mér mo námpao, fwap am yupu sámpá yak naerianánko te, am yupu te maomp poumarop pwarará akwap mono. ¹⁴ Yumo wae mérapon: Poumarop Kwarén mér mo námpao náráp yupunt akwapá koump námp te, waeman fwap Kristen ou mek yak námpón. Tá yupu Kwarén mér mo námpao Kristen aropamp nap mek tank námp te, mao waeman fwap Kristen ou mek yak námpón. Aeno tak moia napo te, maomp tárápu fárakap te sios mek yakáp mo mwanape. Aeno oukoumwan te am fárakap sios ou mek yakáp napon. ¹⁵ Aeno téte poumarop Kristen mo námpao, náráp yupu pwar naeria te, fwap pwar nae-námpón. Tá taknámp, yupu Kristen mo námpao, náráp poumarop pwar naeria te, fwap

pwar naenámpón. Am yiráp ankwapnáp ntia yiráp antápan take níník korop námp te, apae man taki kwaponoria fákápa fákeyak námpánápe. Kwaro yumwan wumwiri námp te, yonkwae porokwe níníkaok mwanapria ninámpon. ^{✳ 16} Aenámpara, yupu amo te fwap waráp poumarop Kristen moinámpán yaewour napo, mao Kristen naenámp ni mo nie? Am te amo mér mono. Tá poumarop amo fwap waráp yupu Kristen moinámpán yaewour napo, mao fwap Kristen naenámp ni mo nie? Am táman kor amo mér mono. [✳]

Nomo ankár Kwaro sápnámp níník fek yakáp mwanámp kar

¹⁷ Aeno arop ankapan Tokwae Karao wumwiria mokope pourouráp tére sánkeanánko te, mao te ankár am fek saráp yakáp mwanapon. Ono te ponankor sios mek lo takrá pap konampon. [✳]

¹⁸ Ae te arop ankwap maomp yípi fárakapea napo, Kwaro man wumwi námp nie? Tak nánko te, mao am yípi fárakapnámp warko yárákarea pwarará, am toupou mek wouroump naenámp mono. Ae te arop ankwap mao yípi fárakap moi námpán Kwaro wumwi námp nie? Takanánko te am arop te yípi fárakap naenámp te mono. ¹⁹ Am yípi fárakapnap níník ntia yípi fárakap monap níníkaok kor kánanke kwataeno. Aeno Kwaromp loaok tukupnap níníkaok maok, am te tokwae kar ankankono. [✳]

²⁰ Arop mokope yak nánko, Kwaro man wumwi námp te, mao oukoumwan ankár take támao yak naenámpón. ²¹ Ae te amo kwaporok tére konap

---

^{✳ 7:15:} Ro 12:18   ^{✳ 7:16:} 1 Pi 3:1-2   ^{✳ 7:17:} 1 Ko 7:24   ^{✳ 7:19:}
Ga 5:6

arop * yak napo, Kwaro amwan wumwi námp nie? Takanánko te, amo am táman yonkxae sakáp yak kwapono. Aeno tátē amo kwaporok tére konap aropamp tére pwar akwap nanap mwae kup yak nánko te, fwap mántwaok nanapon. ²² Aeno arrop slev yak námpmekamp Kwaro wumwiri námp te, mao te Tokxae Karao nke námp fek te, mao warko slev mono. Aenámpara, arop slev yak mo, amwar yak námpan Tokxae Karao man wumwianámp te, oukoumwan mao Kraisomp slev yak námpon. ²³ Kwaro yumwan arean tokxae fek warko yamokwapea érékép námpón. Aenámpara, yumo te épi nínik fek yakápnap arrop fárákapamp slev yakápi kwapono. ²⁴ Ononamp fákáre, nomo mokopi yakáp námpan Kwaro nomwan wumwirianánko te, ankár take pourouráp nínik fek Kwarént yakáp mwanámpón.

Are yakápnap koumteouráp aropan sénámp kar

²⁵ Tokxae Karamp lo te mono, onoku níníknamp karan are yakápnap koumteouráp aropan sénæe nae. Kwaro onan aropompia onan níník kour sáp nánko, yumo fwap ono sénamp kar wawia, karenorá níník mwanap pwi námpón. ²⁶ Oukoumwan mámá ke fek te nkawakwe make níník tokwaenámp ankank koropánk námpara, fwapono. Yumo ponankor oukoumwan yakáp napnámp taknámp yakáp kipo. ²⁷ Ae te amo wae yupu sámp nap nie? Takanánko te, amo am yupu pwar nanap mwae kup oupourounki

---

* ^{7:21:} ‘Slev’ a, ‘Kwaporok tére konap arrop’rá sénámp firan mér nae rap kwamp te, “Juda Tére konap Níník” Buk 2 kware 35 ntia 36 fek nkeampo.

kwapono. Ae te amo oukoumwan yupu sámp mo nie? Takanánko te, amo yupu sámp nanap niníki kwapono. ²⁸ Tá taknámp amo yupu sámp nap am te kwatae niník yak mono. Tá énki yupu poumou napmek tank námp, am támao kor kwatae niník mo, fwapono. Aenapan maok, am fek apárokamp niník tokwae yak nánko, kápae kare kar pap mwanape. Ae mwanapara, ono am ankank yumwan koropánk te ‘Mono’ ria sénampon.

²⁹ Ononamp fákáre, ono arakrá sénampono: Oukoumwan mámá ke te wae fae námpon. Oukoumwan mámá yaknámp ke fek te yupuráp arop fárákap te ankár yupu moráp niampi yakáp mwanapon. ³⁰ Tá arop fárákap éménk i konap te ankár éménk monap arop fárákap niampi yakáp mwanapon. Tá warákáránknap arop fárákap te ankár warákáránk monap arop fárákap niampi yakáp mwanapono. Arop fárákap mani fek ankank ti konap te, ankank ti-fákeyak moi nap niampi yakáp mwanapon. ³¹ Tá arop fárákap apárokamp ankankan tére konap te, ankár mámá apár mwaekamp ankank kárákáre fek ti-fákeyak mo i konap arop fárákap niampi yakáp mwanapon. Arak námpara, nomo wae mér námpon: Nánkár mámá apár mwar pourourápi akwap naerámpo. ³²

³² Ono te kápae kare ankankao yiráp niník sámpá yampourou te, monoria nampon. Arop yupu sámp mo námp te fwap Tokwae Karamp niníkan niník tokwaeria, Tokwae Karao warákáránmp niník fek tére konámpo. ³³ Aeno arop yupu

---

³² 7:31: 1 Jo 2:17

sámpeanámp te, yupuao námwan warákár naenámp ninik fek tére nae ritea mámá apár mekamp kápae kare ankankan saráp ninik tokwaerá tére konámpón. ³⁴ Aenámpara, maomp ninik te kápae kare mwae-párák akwapránk námpon. Tá yupu poumou nap mek tank mo námp te, am yupu énki fwap Tokwae Karamp ninikan ninik tokwae konámpón. Aeria mao fwap pourou ntia maomp waempao kor yiki kukarrá yak naeria námpon. Aeno yupu poumou nap mek tank námp te, náráp poumaropao warákár naenámp ninik fek tére nae ritea, apárokamp ankankan saráp ninik tokwaerá tére konámpón. ³⁵ Ono mámá kar sénamp te yumwan yaewour nánko, yumo yae-párák yakáp mwanap karan sénampon. Am te yumwan, poumou nap mek tankáp, tá yupu ti kwaponoria taokor mono. Ono ník namp te kápae kare por yumo yae-párák kare yakápria Tokwae Karamp tére napo, ankwap ankankao yiráp ninik mek sámpá yampourou mo naenámpria nampon.

³⁶ Táte arop ankwap náráp por kar yoroitenap yupu yak nánko, námo kwaporok yakrá yépékria, kwatae ninik koropantá námp kwamp te, mao fwap námoku ninik námpaok am yupu sámp naenámpón. Am tak námp te, mao kwatae ninik mo, fwapono. Am anánkwap fwap koumpeyak nenepon. ³⁷ Aeno táte arop ankwap maomp ninik kárákáreria man fopwaok naenámp ankank mo nánko, mao fwap námokuráp ninik taokeyak námp támao náráp ninikao sérrá, ‘Am yupu énki náráp por kar yori nap taki yakano’ rianámp te, am te kwapwe kareno. ³⁸ Aenámpara, arop náráp énki

yupu sámp námp te, kwapwe kare ninik námpon. Tá arop yupu sámp mo námp te kwapwe kare kare ninik námpon.

³⁹ Táte yupu ankwapamp poumarop oukoumwan yiki yak námp fek te, am yupu méntér koumpá yak námpon. Aeno maomp poumarop sumpwi nánko te, am yupu warko poumaropént koump mo, párák yak námpon. Táte mao ankwap poumou nap mek tank naeria námp kwamp te, mao fwap tak naenámpan maok, mao te ankár Kristen aropamp nap mek tank kuno. ⁴⁰ Aeno onoku te arakrá ninik nampon: Mao kwaporok yakria te, mao fwap warákár tokwae naenámp. Tá ono ninik namp te, ono waeman Kwaromp Spirit onan woukoupá yak nánko, ono mámá kar farákáp nampon.

8

Kwekár kwarén ofa sánknap nape firan sénámp kar

¹ Ono oukoumwan te kwekár kwarén ofa sánknap nape fir yumo turunki napan sénae rae. Tá kare, nomo ponankor wae mér tokwaerápan maok, mér sámp konap ninik mwar te 'Namo mér tokwaerápao namp'rá warákár-sér mwarea napon. Aeno nomo arop ankwapan nouroup mwanámp ninik sámp námp, am támao maok nomwan fwap kárákáre kor Kristen yoroi pap naenámp. ² Táte arop ankwapao, námo te wae méri yak namprá ninik námpao maok, am aropamp mér te oukoumwan pwi kari yak mono.

[◇] 7:39: 2 Ko 6:14

³ Aeno arop ankwap Kwarén nouroup kari yak námp te, Kwaro man mér kari yak námpono. [◊]

⁴ Am kwekár kwarén ofa sánkeanap fir émi fári konap ninik te ono arakrá sénampon: Nomo wae mér námpón: Kwekár kwar te kare kar ankank mono. Am te wunéri mwar sarápono. Kwar kare ankárankampao saráp yak námpón. ⁵ Kare, wae kápae kare ankank táman ‘Kwarono’rá sér, tá kápae kare ankankan ‘Náráp Tokwae Kar’rá sér i konapon. Tá kare, am kwar fákáre te yámar mek yakáp, apárok yakáp napan maok, ⁶ am te wampweno. Nomo waeman ankárankamp Kwaro mwar nomp Naropwarono. Mao támao ponankor ankank yoroinámp fi kor yak nánko, nomo maomp kare yakáp námp, nomo wae mérámpón. Tá wae-man ankárankamp Tokwae Kar mwar yak námp, am te Jisas Kraisono. Mao námoku Kwarént ponankor ankank yoroia nepo, nomo mao fek táman yíki yakáp sámp námpón. [◊]

⁷ Aeno Kristen ankwap fárákap te am kwekár kwar te kánanke kwataenorá mér mo napon. Am fárákap te wokwaekamp arop kwekár kwarén lotunap ninikan nkeaka, am kwekár kwarén ofa sánknap fir émi te, ofa kare támao ara, am fir émi te kwekár kwaromponorá ninik i konapon. Am fárákapamp Kwarén mérap te oukoumwan ninik kour mo nánko, am fir émi fánapara, am fárákapamp ninik mek oum sámpantá ninik napon. ⁸ Aeno fir te támao nomwan Kwaromp wonae fik tirá párikop mono. Táte nomo fár moria, nomo Kwaro nke námp fek kwatae yakáp mono. Táte nomo

---

[◊] **8:3:** Jo 14:23   [◊] **8:6:** Jo 1:3; Ef 4:6

fánámpao kor Kwaro nke námp fek kwapwe kare yakáp mono.⁹ Aeno yumo arakrá níník kip: Yumo fwap apae fir fár mwaria nap, fwap fár mwana-pan maok, takria am ankank yumoku nap támao kárákáre monap arop fárákapamp níník mek nánko, am fárákap kwatae níník fek tukup mwanape.

¹⁰ Wae mérnap arop amo kwekár kwaromp lotu nap mek akwapá tankrá fánapo, tátē arop ankwap, mámá fir onan kwatae pap naeanrá apáp námpao, mao amwan nke nánko, am támao maomp níník fárámp nánko, am kwekár kwarén ofa sánknap fir fánaerámp. ¹¹ Tá waráp mér támao nomp ankwapnáp Kraiso sumpwia warko warámpnámp arop am te kárákáre mo nánko, man kwatae pap námpo. ¹² Yumo wawenk: Nomp ankwapyaenáp ankwap fárákap Kwarén méráp te kárákáre mo napara, fir fár mwanap te apáp napono. Tátē yumo am fwapan mpweria napo, am fárákapamp mér kwatae akwap námp te, am níník támao yumo Kraisén kwatae níník napon. ¹³ Aenámpara, tátē fir támaoianánko, onomp ankwapnápo kwatae níník nánko te, ono warko émi fár mo akwapea sumpwinámp ke fek nanampon. Takria ono am tére namp fek tapek onomp ankwapnápo kwatae níníkantáno. ¹⁴

9

Polo kwaporok aposel tére námp fek warákárnámp kar

¹ Ae te lo ankwapao, tá ankwap kwatae nínikao onan sámp-fákeyak námp nie? Mo karono. Ae te

---

¹⁴ **8:11:** Ro 14:13-15   ¹⁵ **8:13:** Ro 14:21

ono aposel mo nie? Ae te ono nomp Tokwae Kar Jisasén nke moi namp nie? Ono Tokwae Karamp tére nanko, yumo am tére fek saráp Kristen moi nap nie? [✳] ² Ankwap fárakapamp nínik te onan, mao te aposel monorá napan maok, wampweno. Yumo waeman onan te, aposel karenorá mér napon. Ono Tokwae Karamp aposel kare yak namp te yumo Kristeni yakáp nap támao yénkép nápon.

³ Arop ankwap fárakap onan kot i konap te, ono am fárakapan nopok arakrá sér i konampon:

⁴ Ae te yino yinomp tére fek mwaek fir fépérrá ént fépérrá mak námp te kwawpe kare mo nie?

⁵ Ae te yino Kristen yupu sámpea méntér ankwap aposel, tá Tokwae Karamp nánaeounáp, tá Pita, arao i konapnámp éréképea paokop mwanámp te kwatae nie? ⁶ Ae te Barnabas yino mwar yinokump pourou taokeyak nenemp mani tére nenko, ankwap aposel fárakap te mo nie? ⁷ Apae aropao soldia téreria námokuráp fir oupourounk i konámon? Apae aropao yopwar yororia námoku fánaenámp fir sámp mo i konámon? Tá apae aropao bulmakau taokeyakria maomp mom wouri fár mo i konámon?

⁸ Ae te ono arop fárakapamp nínikaok sarápria, ono takrá sénamp nie? Mono. Kwaromp lo támao kor takrá sér i konámon. ⁹ Moseso lo fek kar arakrá kumwi námon: “Bulmakau wit yi pi aokop naeria pumpurékamprá yáarakria, am fekamp sámpá fánaerianánko te, amo maomp top kor fek sérémékéri kwapono.” Ae te Kwar te

---

[✳] **9:1:** Ap 26:16; 2 Ko 3:2-3

bulmakauan saráp ninik námp nie? ¹⁰ Mono. Wae-man nomwan kor nikia sénámpón. Ye. Am kumwi yak námp te yinan sénámpón. Kwar te arake ninikan warákár námpón. Arop yopwarampor kwar nánaprá párikop námp, tá arop fir noumour-inámp tinámp arop te, am tére nemp fek fwap fir ankwapmwaek sámp nenemprá ninik nepon. ¹¹ Aeno yino te Spiritamp ankank yumo ou mek ankankounámp yoro námpón. Aenámpara, tátē yumo yinan pourouamp ankank ti-sáp nap am te kwatae nie? Am te yino yoroinámp ankankou támão wae ki tank námp niamp námpón. ¹² Tátē arop ankwap fárakap yumanap ankank fwap sámp mwanapan nánko te, yino fwap kápae kare sámp mwanámpón.

Aenámpan maok, am ankank yino fwap sámp mwanámp am te yino sámp mo i konámpón. Yino te Kraisomp Kwapwe Kare Kar akwap naenámp mwae kup taokor te monoria námpón. Aeria námp kwamp, yino nkawake make ninik tokwaeran kor sámpea fokopeyakáp konámpón. ¹³ Pris fárakap Kwaromp nap mek tére nap te, am Kwaromp nap mekamp fir sámpá fári konapon. Tá arop fárakap alta fek tére nap te am alta fekamp Kwarén ofa sánk konap fir émi tirá fári konapon. Ae te yumo am mér mori kwapono? ¹⁴ Tá taknámp Tokwae Karao mámá lo pap námpono: Arop fárakap Kwapwe Kare Kar farákáp konap te, am Kwapwe Kare Kar wanap aropaoínap pourouran yaewour naenámp ankank ti mwanapon. ^{*}

^{*} **9:10:** Lo 25:4; 1 Ti 5:18   ^{*} **9:11:** Ro 15:27   ^{*} **9:13:** Lo 18:1-3

^{*} **9:14:** Mt 10:10; Ga 6:6

¹⁵ Aerimpan maok, ono te take pourouráp ankank ankwap sámp moi nampon. Tá ouk-oumwan kuri ono ankank ankwap sámp naeria mámá kar kumwi mono. Takria te ono pwarápae tokwaeria manéñkir sumpwi nanampono. Ono tére namp fek fwap yiráp yaekamp mani sámp nanampan maok, sámp moria, táman warákár nampon. Am te, arop ankwapao taokor te monoria nampon. ¹⁶ Ono Kwapwe Kare Kar farákáp konamp te, onoku táman warákárria ‘Ono te kwapwe kare nínik namp’rá sér mono. Am Kwapwe Kare Kar farákápnamp tére te Tokwae Karao onan sáp námpara, ono ankár takrá tére nanampon. Táte ono Kwapwe Kare Kar farákáp moria te, ono waeman kwatae yak naerampon. ¹⁷ Táte ono onokump nínik fek ono am téreria te, ono fwap nopok mani sámp nanampon. Aeno am tére fek mani sámp mo námp te, am te apae riteanápe Kwaro sápnámp tére onokump nínik fekamp tére monoria nampono. ¹⁸ Aenámpara, ono te apaeran nopok sámp nanampon? Onomp nopok sámp nanamp te aráno: Ankank ono am tére namp fek fwap sámp nanampan, ono sámp mo nampon. Ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp te, arop fárakapan kwaporok nénk nampon. Kwaro onan takampria sáp námpara, ono kor tak tére nampan warákárampon. Tak namp táman maok, nopok ankank sámp namp niampón.

Pol aropamp kwaporok tére konámp arop niamp yaknámp kar

¹⁹ Ono te arop ankárrankampamp kwaporok tére konamp arop yak mo nampao maok, onokump

ninik fek ponankor aropamp kwaporok tére konamp arop niamp yakria, ono fwap kápae kare arop Kwaronámpok éréképá korop nanampria nampon. ²⁰ Aenampara, Juda firao nke nap fek te, ono Juda niampi yakria, fwap Juda fi érékép nanampon. Onoku kare te loamp yae ankore mek yak mo nampao maok, loamp yae ankore mek yakápnap aropao nke nap fek, ono loamp yae ankore mek yaknamp arop niampi yakria, loamp yae ankore mek yakápnap arop fárakap érékép naeria nampon. ²¹ Lo monap arop fárakap nke nap fek te, ono lo monamp arop niampi yakria, lo monap arop fárakap érékép naeria nampon. Aenampao maok, ono te apae Kwaromp lo pwar nampanápe, mono. Ono Kraisomp loaok nampon. ²² Kárákáre monap arop fárakapao nke nap fek te, ono kárákáre moráp arop niampi yakria, kárákáre monap arop fárakap érékép naeria nampon. Ono ponankor aropao i konap ninik sámpea, arop ankwap fárakap érékép nanamp ponankor mwae kup oupourounk nampon. ²³ Ono mámá kápae kare tére tak i konamp te, Jisasomp Kwapwe Kare Kar am fárakapaonapok akwap nánko, arop fárakap kwatae ninik pwarará Kwaronámpok korop napo, ono kuri warákár tokwae sámp nanapon.

Nomo Kristen kárákáre fek yakáprá tukup mwanámp kar

²⁴ Arop fárakap foporakor nap te kámá-pwar akwapnámp arop ankárankampao saráp ankank sámp konámpono. Yumo am te mér mo nie? Yumo kuri ankár ankank sámp mwanámpria kárákáre fek

foporakor kipo. ²⁵ Tá arop ponankor ankwapan kwe-pwarará ankank sámp mwaria te, námokuráp pouroukamp níník ponankor tirá néر i konapono. Am arop fárakap mao tak nap te, kwatae akwap naenámp ankankan sámp mwanámpria ni konapono. Aeno nomo térerá tukupnámp ankank te kwatae akwap naenámp pourou mono. ²⁶ Aeria maok, onoku te ono fárakop nampao maok, ono te nkwamek nke, mamek nkerá fárakop mono. Ono te arop yorowarria ni konapnámp, yae sîrarrá akwap nampao maok, kwaporok nkwamek mamek yae sîrarrá akwap mo i konampono. ²⁷ Ono ankár onokump pourou fwapi poukwapea nanko, ankár akwap naeria níník nampaok akwap konampono. Takria ono ankwap arop fárakapan saráp Kwawpwe Kare Kar farákáp nampao, onoku kare te wakmwaek am ankank sámp moantáno.

10

Nomwan Israel firaoi nap yénkép námp mér mwanámp kar

¹ Ononamp fákáre, yumo aran mérenke: Moses yakámp ke fek, nomp appeyaenáp Kwaro taokeyaknámp koumwe ankore meaok, pu kor fek saráp Kwaro yénképnámp mwae-páraok solwara Retsi tápamprá tukupapono. ² Tá am fárakap koumwe ntia solwara mek baptais sámpap te, Mosesomp wakmwaek tukup napan yénkép námpón. ³ Tá am fárakap ponankor am Kwaromp Spiritao nénkámp fir fáriapono. ⁴ Tá am fárakap ponankor Kwaromp Spiritao sánkámp

---

²⁴ 9:24: Fl 3:14   ²⁵ 9:25: Je 1:12

ént fépériapono. Ye. Mao am Spiritamp yumwi mekamp ént am fárakapént akwapámpan fáriapono. Am yumwi te Kraisono. ⁵ Aeapan maok, am ou mekamp kápae kare koumteouráp aropamp nínik te Kwaro warákár moimpon. Aenko am fárakap kwar saráp mek surumpwiapo, maomp yákáre te ampok tankápimpon.

⁶ Aeapan am ankank ponankor te nomwan yénkép nánko, nomo nkea am fárakapao kwatae ankakan kikiankiap, am te nomo kor takantá mér mwanámpón. ⁷ Tá yumo kwekár Kwaromp nínikaoki kwapon. Ankwap fárakap am ou mek yakápap takiapono. Kwaromp Buk fek am fárakapan arakrá sénámpón: “Koumteouráp arop fárakap tankáprá fir fépérrá ént féperia, wakmwaek poumou tárápu fárámpea tukuprá koumteount kokoporiapón. ⁸ Tá yumo ankwap fárakap am ou mekamp kokoporiapnámp taknámp yumo kor kokopori kwapon. Am fárakap takria ankárarkamp yae fek 23,000 surumpwiapono. ⁹ Tá nomo Tokwae Karamp yopor te mokopon nke mwarria nkvak mak mwareano. Wokwaek am arop fárakap ou mekamp ankwap fárakap takapo, fou-tákamao yourounkwe nánko, am fárakap surumpwiapono. ¹⁰ Tá wokwaek Israel fi mekamp ankwap fárakap Kwarén kokwarokiapnámp yumo kor Kwarén takrá kokwaroki kwapon. Am fárakapan te arop paok i konámp ensel koropea paoki pwaránko surumpwiapón.

⁵ **10:7:** Kis 32:6   ⁶ **10:8:** Nam 25:1-2   ⁷ **10:9:** Nam 21:5-6

⁸ **10:10:** Nam 16:41-49

11 Mámá ponankor ankank Israel firan koropámp máte, arop mér mwanapono. Tá amiap kar Buk fek yak námp, nomo oukoumwan mámá ke fek pwar naenámp yae wonae fik nánko, yakápnámp arop nomwan níník sáp námpón. [◊]

12 Aenámpara, arop, námoku waeman kárákáre yak namponorá níník námp kwamp te, mao ankár mér kuno: Takria mao piká párakapantáno. **13** Yumwan mokop nap nke naeria koropnámp ankank te mwar pourouráp mono. Waeman ponankor aropan mokop naprá nke naeria korop konámp wuri popwarono. Tá Kwaro yumwan kwaporok pwate nánko, am ankankao yiráp kárákáre kwe-pwar mono. Táte yumwan mokop nap nke naerianámp ankank korop námpán kor, Kwaro yumwan yaewour naenámp mwae kup yoro naeria námpón. Am mwae kup te aráno: Mao yumwan kárákáre sánk nánko, am koropnámp ankank yumwan apárok tirá nérr mono. [◊]

Kwarén loturia kwatae Spirit méntér lotu i konap kar

14 Aenámpara, onomp nouroup fárákap kare, yumo ankár kwekár kwarén lotu i konap níník te younkwe sánk kipo. **15** Yumo te wae mérapara, ono yumwan sénampon: Yumoku ankár onomp kar mámá youroukoup kipo. **16** Mámá kap te waeman Kwaromp ourour yak nánko, nomwan Kwaro Kraisomp yirirént tapokwapeanánko, nomo fár mwaria ‘Aesio’rá sér i konámpón. Tá am pan nomo fopwar i konámp te, mao nomwan Kraisomp pourourént tapokwapá

[◊] **10:11:** Ro 15:4   [◊] **10:13:** Hi 4:15

pwar konámpon. ¹⁷ Waeman ankárakkamp pan saráp námpara, nomo kápae kare koumteouráp arop, nomo ankárakkamp pourou saráp yakáp námpón. Am te apae riteanápe, nomo ponankor am ankárakkamp pan táman saráp sámp konámpara námpón. [☆]

¹⁸ Yumo Israel fákáreran niníkenke! Arop fárakap te alta fek yankapnap ofa ankwapmwaék fári konap te, am támao am alta poukeyaknámp Kwarént tapokwap napon.

¹⁹ Aeno yumo takria, onan, mao te ankwap fi aropao kwekár kwarén ofa sánk konap fir támao kare kar ankankrá sénámpán mpwe mwanape. Tá ono, am kwekár kwar fárakapan kare kar ankankonorá sér mono. ^{☆ 20} Mono! Ono te arakrá sénampon: Ankank Kwarén mér monap ankwap fi aropao ofa i konap te, mao kwatae spirit fárakapan ofa sánk napono. Am fárakap te Kwarén ofa sánk mono. Tá onomp ninik te yumo kwatae spirit fákárerént tukupá tapokwap te monoria nampon. ²¹ Yumo te Tokwae Karamp kap mek fárrá, tá kwatae spiritamp kap mek méntér fár mwanap pourou mono. Yumo Tokwae Karamp kákánar fek tankáprá fépéria, kwatae spiritamp kákánar fek méntér tankáprá fépér mwanap pourou mono. ^{☆ 22} Yumo tak nap te, Tokwae Karao nomwan kokwarokria yoporanoria nape? Nomp kárákáre te maomp kárákáreran kwe-pwar námp nie?

Nomo ankár nomp Kristen ankwapnápén ninik mwanámp kar

---

^{☆ 10:17:} Mt 26:26-28; Ro 15:5   ^{☆ 10:19:} 1 Ko 8:4   ^{☆ 10:21:} 2 Ko 6:15-16

23 Kare, kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan yaewour mono. Kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan kárákáre kor Kristen yoroi pap mono. **24** Nomo, námoku támao saráp fwapi yakáp mwarrá ninik mwareano. Nomo ankár arop ankwapan fwapi yakanoria niníkrá yaewour mwanámpón. [◊]

25 Yumo maket mekamp fir émi mani fek sámp nap kwamp te, ‘Kwekár kwarén ofai nap ni mo nie?’rá turunkupi kwapono. Yiráp ninik sánánkar porokwe fek yak naenámp fekono. **26** Am te apae riteanápe, nomo wae mérámpón: Mámá apár ntia kápae kare ankank am mek top-pwarámpá yak námp te, Tokwae Karamp sarápono. [◊]

27 Táte arop ankwap Kwarén mér mo námpao, mao yumwan ‘Nomont fárenk’ ria wumwi nánko te, yumo tukup mwaria nap kwamp te, am te fwapono. Kápae kare ankank yumwan nénk nap te fwapono, fár kipo. Yumo ninik tokwaeria turunkupi kwapono. **28** Aeno táte yumo tankáprá fánap arop ankwapao yumwan arakrá sér, ‘Mámá te kwekár kwarén ofainap fir émino’rá sénánko te, yumo am sénámp aropan wawia man ninik napara, yumo fári kwapono. **29** Ono te yumo kareao kwatae niníkantánoria sér mono. Ono sénamp te, am arop ankwapao yumwan, kwatae ninik naprá niníkantánoria sénampono.

Ono waeman fwap am fir fánanamp te, apae ritea am arop ankwapamp niníkao onan taokor

---

[◊] **10:24:** Ro 15:12   [◊] **10:26:** Sng 24:1

naenámpón? ◊ 30 Táte ono Kwarén ‘Aesio’rá fánanko te, ankwap arop te apaeritea ono ‘Aesio’rá sénamp táman ‘Amo kwatae nap’rá sénaenámpón?

31 Aenámpara, tátē yumo fir fépérrá, ént fépérrá, tá yumo ankwap apae ankank nap, am te ponankor ankár Kwaromp e narek sampok mwaro. ◊ 32 Yumo te ankár Juda fi, Grik fi, tá Kwaromp sios mekamp koumteouráp arop fárakap aran nínikria, arop yumonap ninik fek piká párákap naeane. Fwapnae karia paokop kipo. ◊ 33 Ono kuri kápae kare ankank tére namp te, arop ponankor fwap nínikrá tére namp warákár mwanap námpan tére konampon. Ono te onoku, onan yaewouranoria tére mono. Ono kápae kare aropan yaewourrá tére nanko, Kwaro fwap am fárakapan warko érékép naenámpria tére nampon. ◊

11

1 Ono Kraisomp nínikaok yárak i konampara, yumo kor ankár onomp nínikaok paokop kipo.

Lotu nap mek me korok woukwap konap ninikan sénamp kar

2 Yumo te kápae kare por ono i konamp nínikria am kápae kare kar ono sámpea yumwan nénk namp niki-samp yakáp konapono. Aenapara, ono ‘Yumo te kwawpe kare nínik i konap’rá sénampon. 3 Aeno ono nínik namp te, yumo kuri mámá kar ankwap aran mérenkria nae: Ponankor poumou-tárápuamp yépe kor te Kraisono. Tá yupuamp yépe kor te maomp poumaropono.

◊ **10:29:** 1 Ko 8:4-13   ◊ **10:31:** Kl 3:17   ◊ **10:32:** Ro 14:13

◊ **10:33:** 1 Ko 9:20-22

Kraisomp yépe kor te Kwarono. ⁴ Táte koumteouráp arop koupoukarrá lotu mek poumarop náráp me korok woukwapea Kwarén kar toropwap námp, tá Kwaromp kar farákáp námp te, am arop námokuráp me kor Kraisén pwarápae sánk námpón. ⁵ Táte yupu ankwap lotu mek náráp me korok woukwap moi yakrá Kwarén kar toropwap, tá Kwaromp kar farákáp námp te, mao kuri námokuráp me kor, náráp poumaropan pwarápae sánk námpón. Am te yupu me pwae ponankor fárakapá pwar námp niampón. ⁶ Táte yupu náráp me korok woukwap mo námp kwamp te, mao ankár me pwae fárakapea fae tákáre naenámpón. Táte am yupu me pwae fae tákáre nánko, poumaropao pwarápaeantá námp kwamp te, ankár me korok woukwap kuno. ⁷ Aeno poumarop te maomp me korok woukwap mono. Am te apae riteanápe, mao Kwarén wounápría maomp e tokwaeran yénkép námpón. Tá yupu te poumaropan wounáprá maomp e tokwaeran yénkép námpón. ⁸

⁸ Kwar te yupuamp pourou fek poumarop yoro mono, poumaropamp pourou fek yupu yoroi námpón. ⁹ Kwar te yupuan ninikia man yaewour naenámpria poumarop yoro mono. Mao te poumaropan ninikia man yaewour naenámpria yupu yoroi námpón. ¹⁰ Aenámpara, yupuamp me korok woukwap námp te ankár poumaropamp yae ankore mek yakáp nap yénkép nánko, ensel fákáre fwap nke mwanapon. ¹¹ Aeno nomo Tokwae Karént yakápria te, yupu

---

⁸ 11:7: Stt 1:26-27   ⁹ 11:8: Stt 2:21-23   ¹⁰ 11:9: Stt 2:18

te kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Tá poumaropao kor kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Aenepara, nonopok yaewour nenepono. ¹² Kwaro poumaropamp pourou fek yupu yoroimpan maok, oukoumwan te taknámp, yupuamp pourou meknámp arop forokor konámpono. Aenámpan maok, Kwaro námoku ankank ponankoramp fi korono.

¹³ Yumoku támao ankár mámá kar youroukoup kipo. Yupu lotu mek me korok woukwap moi teyakrá Kwarén kar toropwap námp te, ae te mao kwapwe kare níník námp nie? ¹⁴ Nomo koumtouráp arop námoku nomwan arakrá yénkép námpón: Táte poumarop me pwae tokwaerinámp te pwi yak mono. ¹⁵ Aeno yupu me pwae tokwaeri námp te, maomp mopor kwapwe kare támaono. Am te apae riteanápe, Kwaro maomp me korok oupouroup naenámpria me pwae tokwaeri sánk námpón. ¹⁶ Aeno táte arop ankwapao am ankank táman kar yorowar naeria námp kwamp te, mao ankár arakrá mér kuno: Yino te ankwap nínikaok tukup mono, tá Kwaromp sios mek kor ankwap nínikaok tukup mo i konapono.

Korin fákáre komunion sámp nap mek sámpá yampourouiap kar

¹⁷ Oukoumwan te ono yumwan lo ankwapmwaek nénk nae nampan maok, ono te yumo i konap ankank táman yiráp e narek sampok mono. Yiráp koupoukour konap nap mek te kwapwe kare níník korop mo i konámpono, kwatae níník mwar korop konámpono. ¹⁸ Manénkir te ono aran sénae rae: Yumo lotu mwaria koupoukour

nap te pipirikir i konapono. Ono takrá sénap kar wawia am táman kareaoi kanrá mérampón. ✩
19 Am te apae riteanápe, ono nik namp te, yumo ou mekamp arop ankwap fárakapamp kar fek yiráp sios kuk-pipirikir napo, Kwaromp ninikaok kar tukupnap arop fárakapao saráp fwap érik farákár napono. **20** Aenapara, yumo ponankor Tokwae Karamp firan fári konap niamp mono. **21** Yumo ponankor kárakáreria yumokuráp firanmékir fépérr i konapono. Takria maok, ankwap yae-porokwe tank nánko, ankwapao mwar wain ént kápae kare fária mánmán i konámpono. **22** Ae te mokopono? Ae te yumo yiráp fir fépérrá ént fépérr i konap nap yak mo nie? Ae te yumo nik napo, Kwaromp sios te kánanke kwatae námpantá, ankwapyaе fárakapao fir mo napo, man pwarápae sánk rape? Ono yumwan te mokoprá sénanampon? Ae te ono fwap yiráp e narek kakap nanamp nie? Mono. Am yumo tak nap táman te ono yiráp e narek sampok mono.

Jisas Tokwae Karao pan ntia wain ént nénkámp kar

23 Ono mámá kar yumwan sánk namp te, Tokwae Karao onan séri námpan nampono. Am kar fi te ará: Judaso Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kumuruk, Jisas Tokwae Karao pan sámpea, **24** Kwarén ‘Aesio’rá séria pwarará, fop-waría sérrá, “Mámá te onomp pourou, yumwan yaewour naenámpan nénk nampon. Yumo ankár mámaknámprá onan niníkrá yakáp kipo.” **25** Am fárakap pan fépérrí pwarapo, mao warko wain

---

✩ **11:18:** 1 Ko 1:10-12

éntráp kap sámpea taknámp takrá sér, “Mámá kap wain máte onomp yíri fek yoronamp kontrak wouré kamono. Yumo makrá fépér nap ke fek te onan nínik mwanapon.” [◊] ²⁶ Yumo mámá pan, tá mámá wain ént fépélia maok, yumo Tokwae Karao sumpwinámp kar farákáp mwanapon. Yumo mámak námprá yakáp nap te, ankár takrá tukupea mao arákarrá éknámp ke fek mwanapon.

*Komunion sámp mwanámp fek nínik fwapokwap
mwanámp kar*

²⁷ Aenámpara, tátē arop ankwap manéñkir fwapi nínik moitea yakrá Tokwae Karamp pan kwaporok fár, tá Tokwae Karamp kap kwaporok fár, taknámp te Tokwae Karamp pourou ntia yíriran wouroump námpara, nopol amnámp fek touwe kwatae sámp naenámp. ²⁸ Ae naerámpara, arop ankár námokuráp nínik mek fwapia youroukoupi pwatea te, am pan ntia wain ént fwap fánaenámp. ²⁹ Am te apae riteanápe, mámá te, arop Tokwae Karamp pourounorá fwapia nínik mo yakrá mao kwaporok pan ntia ént fánámpara, mao námokuráp pourouk touwe kwatae korop naerámp. ³⁰ Am taknap fi fek táman yumo ou mekamp kápae kare arop kárakáre moria, touwe sámpea, ankwap fárakáp surumpwi napon. ³¹ Aeno tátē nomp nínik fwapi youroukoupitea nomo Jissomp pourou ntia yíri sámp nánko te, nomwan touwe kwatae korop mo, fwapon. ³² Aeno tátē Tokwae Karao nomp nínik kwatae nánko, nkeaw fwapokwapria nomwan touwe kwatae sáp námp

---

[◊] **11:25:** Hi 9:18-20   [◊] **11:28:** 2 Ko 13:5

te, takria nomo apárokamp aropént yaomwi mek pīkantánoria námpón. [☆]

³³ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo fár mwaria yumo ankár nánkár ankwap fárakapan yépékia kipo. ³⁴ Táte arop ankwap oukoumwan yae-porokwe nánko te, mao námokuráp nap mek fánaeria námpón. Takria yiráp koupoukourap mek yumoku támao yumwan Kwaro kot naenámp niník pap mwanape. Kar ankwapmwaek oukoumwan yak námpono, nánkár wakmwaek ono yumwan koropá nkeria fwapokwap nanampono.

12

Yiki Kor Spiritao ourour néñknámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono te yumo Yiki Kor Spiritao tére mwanap ankank néñk námp te, épépérépi kwaponoria nampon. ² Yumo te wae mérapon: Wokwaek yumo oukoumwan Kristen mo nap, am ke fek te yumwan ankwap ankankao, kar sér mo i konámp kwekár kwaronámpok érékpá akwap nánko te, yumo ankár ampok tukupapono. ³ Aeapan ono te yumo mérenkria nae: Táte Kwaromp Spirit arop ankwapént yak nánko, mao te 'Jisas te yaomwi mek akwapano'rá sénaenámp pourou mono. Tá arop Yiki Kor Spirit mo námp te 'Jisas am te Tokwae Karono'rá sénaenámp pourou mono.

⁴ Yiki Kor Spiritao néñk konámp nkawakwe make tére mwanap kárakáre yak námpao maok, waeman ankárkamp Spiritao saráp yak námpón.

⁵ Tá nomo fwap Tokwae Karamp nkawakwe make pourouráp tére námpan maok, waeman

---

[☆] **11:32:** Hi 12:5-6

ankárarkamp Tokwae Karampor tére námpon.
6 Wae nkawake make ninik fek tére konap yak námpan maok, am ankárarkamp Kwaro ponankor aropan kárákáre nénk nánko, am fárakap fwap tére mwanapon. **7** Yiki Kor Spirit te ankwap arop fárakapan yaewour mwanapria náráp kárákáre am arop fárakap ankákárankan nénk konámon. ☩
8 Arop ankwapan Yiki Kor Spiritao arop ankwap fárakapan yonkxae kouria kar sénaenámp ourour sánk, tá ankwap aropan am ankárarkamp Spirit támao Kwaro papnámp mér fek kar sénaenámp, ourour sánk. **9** Tá arop ankwapao am ankárarkamp Spirit fek táman, Kwar te fwap tak naenámonorá mér kar naenámp ourour sámp. Tá ankwapao am fek touwenap arop fwapi pap naenámp ourour sámp konámon. **10** Tá ankwap Kwaromp kárákáre yénképnámp yoro naenámp ourour sámp. Tá ankwapao profet * kar farákáp naenámp ourour sámp. Tá ankwapao nkawake make spiritan youroukoup naenámp mérnámp ourour sámp. Tá ankwapao ankwap-ankwap kar fek sénaenámp ourour sámp. Tá ankwapao am kar arákarrá sénaenámp ourour sámp. **11** Am ankárarkamp Spirit támao saráp mámá ankank ponankor nénk konámon. Mao námokuráp ninik fek arop ankwapan ankwap tére naenámp ourour sánk, tá ankwapan ankwap tére naenámp ourour sánk. Mak i konámon.

*'Nomo ponankor ankárarkamp fek toukouri
yakápnámp pourou'rá sénámp kar'*

✩ **12:7:** 1 Ko 14:26   * **12:10:** 'Profet': "Juda Tére konap Ninik"
Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae.

12 Arop pourou te ankárankampao maok, kápae kare pouroukamp ankank am fek toukouri yak námpon. Tá kápae kare am fek tukuri yaknámp ankank am te ankárankamp pourou mwar yak námpon. Kraiso kor tak námpi yak námpon. ☩

13 Am te apaeritea námpanápe, ankárankamp Yiki Kor Spirit támao nomwan ponankor oupoupouria kák tenánko, nomo ankárankamp pourou yakáp námpon. Nomo Juda, ta Grik, tá nomo slev, tá nomo amwar yakápnámp, nomo ponankor ankárankamp pourou yakáp námpon. Tá nomo ponankor ankárankamp Spiritan fária kárakáre sámp námpon. ☩

14 Nomo wae mérámpón: Pourou te ankárankamp ankank mwar yak mono. Waeman kápae kare ankank am fek toukouri yak námpon.

15 Táte pu korao arakrá sér, ‘Ono te yae kor mo ara, pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpán maok, maomp kar te wampweno. Mao waeman pourouk tokoropeyak námpono.

16 Tá woupwirao sérrá, ‘Ono te yi mo ara, ono pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpán maok, maomp kar te wampweno. Waeman mao kor pourouk yak námpono. **17** Táte pourou ponankor yi mwaranánko te, mokopia kar wa naenámpón? Táte pourou ponankor woupwí mwar yak nánko te, mokopia ankank nounoump naenámpón? **18** Aeno pourou te tak mono. Kwaro waeman pourouk toukouri yaknámp ankank Kwaro námoku warákárnámp níník fek yoroia pap námpon. **19** Táte pourou ponankor ankárankamp

---

✩ **12:12:** Ro 12:4-5   ✩ **12:13:** Ga 3:28

mwaek saráp yak nánko te, pourou kare niamp pwi yak mono. ²⁰ Ae naenámpara, pourou te take pourouráp mono. Kápae kare ankank pourouk toukouri yak námpao maok, waeman pourou te ankárakampono.

²¹ Tá yi te yae koran ‘Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanamp’rá sénaenámp pourou mono. Tá me korao pu koran, “Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanampono’rá sénaenámp pourou mono. ²² Am pourouk yakáp námp táman, nomo kárakáre moan mpwe konámpan maok, tátē am ankank yakáp mo nánko te, pourou ponankor fwapi yak mo kareno. ²³ Tá nomo pourou ankwapmwaek ‘Kwatae tae morokono’rá ninik námpan kor, nomo fwap yae-párák taokeyakáp i konámpono. Tátē nomp pourou ankwapmwaek te pwarápae konámpan maok, nomo fwap waempyam fek nánkáráp te konámpon. ²⁴ Aeno pourou ankwapmwaek arop nke námp fek kwapwe karenoria nap fwap kwaporok yakanoria pwate konámpon. Kwar te waeman pourou toukouri yakápnámp tapokwapea páte nánko, énénki yakáp napon, ankwapmwaek kírikiri e monap niampi yak námp te, mao fwap kwapwe kare yak námpon. ²⁵ Mao tak námp te pourou fápákárápia akwapantánoria námpon. Ponankor pouroukamp ankank fwapi yakáprá ankárakamp puri fek nonopok taokeyakáp mwanapono. ²⁶ Aenapara, tátē pourou ankwapmwaekampao touwe sámp nánko te, pourou ponankor énénki touwe sámp konapon. Tátē pourou ankwapmwaekampao e kwapwe

sámp nánko te, pourou ponankor énénki warákár sámp konapon.

²⁷ Aeno yumo ponankor te Kraisomp pourou yakáp napon. Yumo ankákárark te maomp pourou ankwapmwaek kírikírino. ²⁸ Tá Kwaro arop ankwap fákárean sios mek tére mwanap arakrá kák námpon: Manénkir te aposel fákáre, am fek te profet kar farákáp konap arop fákáre, tá am fek Kwaro warákárñámp nínik kwapwe yénk i konap tisa fákáre, tá am fek Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konámp arop, tá touwe fwaprá kák konámp arop, tá arop yaewour i konámp arop, tá nkawake make tére youroukoupia nénk konámp arop, tá nkawake make kar fek sér i konámp arop, arakrá kák námpon. ²⁹ Arop ponankor te aposel mono. Tá ponankor te profet, tisa mono. Tá ponankor Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konap mono. ³⁰ Tá ponankor touwenap arop fwaprá kák konap kárákáre sámp konap mono. Tá ponankor nkawake make kar fek sérar i konap mono. Tá ponankor fwapr am kar arákár mwanap te mono. ³¹ Aeno yumo ankár kámákarea narek yaknámp Yiki Kor Spiritamp ourouran sámp mwaria kárákáre kipo.

Tá oukoumwan pwi kare yaknámp nínik ankárarkampan yumwan yénkép nae rae. ³²

13

Nomo ankár arop ankapan nouroup kare mwanámp kar

---

³² **12:27:** Ro 12:5   ³³ **12:28:** Ef 4:11-12   ³⁴ **12:31:** 1 Ko 14:1

¹ Táte ono aropamp nkwakwe make kar fek, tá ensel fákáreramp kar fek, Kwaronámpok korop mwanaapria koumteouráp arop fárákapan sér i konampan maok, ono am fárákapan nouroup kare mo namp te, ono kwaporok wur fokop konap niamp, tá garamut porokwap nap pourounk niamp nampono. ² Táte ono fwap profet kar fek sénanamp, tá Kwaromp níník ponankor mek wouroumpeyak námp ono wae mér, tá ono ponankor ankwap mér tokwae nampao kor, táte ono wae Kwarén mér kárákáre kare fek sénanko, faonkwe tokwae nkwampok ér-sakwap naenámpan maok, ono arop ankapan nouroup mo namp te, ono kánanke kwatae niampono. ³ Táte ono ankank monap aropan onomp ponankor ankank nénk nanamp, tá arop fárákapao onan sámpea yaomwi mek yankap napo, sumpwi nanampan maok, ono aropan nouroup kare moia namp te, am ponankor ankank te onan kánanke yaewour mono.

⁴ Arop ankapan nouroup kar námp te námwan kwataenámp kar sénapo kor, koupour kar nopok sér mo i konámp. Nouroup i konámp arop te kápae kare aropan kwapwe kare níník fek yaewourrá tére konámp. Mao te ankank tokwaeráp aropan kokwarok mo i konámp. Mao námokuráp e narek sampok mo i konámp. Mao te, námoku narek yak nampria wae mo i konámp. ⁵ Tá kwekáp mo i konámp. Mao te námokuráp ankankan saráp níník tokwae mo i konámp. Mao te koupour yonkwae pwarámp mo i konámp. Mao

te námwaninap kwatae ninikan warko ninik mo i konámpón. ⁶ Mao te yae-párák monámp ninikan te warákár mo i konámpono. Mao te yae-párák kare ninikan saráp warákár konámpón. ⁷ Arop ankapan nouroupnámp arop te man ankwap ankankao apárok sámp-anámpnoria yénekpeyak mo i konámpono. Kápaé kare por Kwarén mérria, Kwaro námwan yaewour naerámpnoria yépék i konámpón. Aenámpara, ponankor ankank maomp pourouk korop námp te, kárákáre fek fokopeyak konámpón. ⁸

⁸ Nánkár wakmwaek te Kwaromp profet kar farákáp konap tére, nkvakwe make arop firamp kar fek sér i konap, tá arop fárákapamp nkvakwe make mér, makia máte ponankor akwapá pwar nae-námpón. Aeno nomo arop ankapan nouroupnámp ninik máte pwar naenámp pourou mo karenono. ⁹ Nomo oukoumwan te aopwek ankwapmwaek saráp mérámpón. Tá wakmwaek kare korop naenámp karan kor aopwek ankwapmwaek saráp farákáp námpón. ¹⁰ Aeno nánkár wakmwaek pwi kari yaknámp ankank korop nae-námpón. Tá am ke fek ankank ponankor aop-aopwek námp te ponankor pwar naenámpón. ¹¹ Am te tárápao akwapea tékép námp niampon. Wokwaek ono oukoumwan épér morok táráp yakamp ke fek te, épér morok tárápao i konámp kar, ninik, youroukoup niampiampono. Aeno ono wae tékép yak namp fek te, épér morok tárápao i konámp ninik te wae pwar nampon. ¹² Oukoumwan te nomo ankank nke námp te

---

⁸ 13:6: Ro 12:9   ⁹ 13:7: 1 Pi 4:8

wunéri kor mek nke námp niamp oukoumwan érik karaok farákár mo námpon. Aeno nánkár wakmwaek am ke fek nomo Kwaromp yimetáp kare kar nke mwanámp. Oukoumwan te ankwapmwaek kánanke mérámp. Aeno nánkár te mao nomwan mér karnámp taknámp nomo kor man mér kar mwanámp. ^{◊ 13} Tá oukoumwan te Kwarén mér i konap ninik, tá Kwaro nomwan yae-párák karia kák naenámp yépék i konap ninik, tá nomo arop ankapan nouroup i konámp ninik, makia mámá yininkaopwe ankank te yaká yak naenámp. Aenámpan maok, tokwae kari yak námp te arop nouroup i konap ninikono.

14

Kwaromp profet kar farákáp konap ourour tokwae

¹ Yumo te ankár kárakáre fek koumteouráp aropan nounouroup saráp yakáp kip. Aeria maok, yumo ankár Yiki Kor Spiritao nkawakwe make tére mwanap nénnámp ourour sámp mwaria kárakáre kar kipo. Tá yumo Kwaromp kar profet námp farákáp mwanap ourouran ankár kárakáre karia sámp kipo. ^{◊ 2} Am te apae riteanápe arop Yiki Kor Spiritao sánknámp ankwap kar fek kar farákáp námp te, arop fárakapan sér mono. Am te Kwarén saráp sénámp. Am te ará: Arop te am kar wa moantá Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek am mek wouroumpeyaknámp kar sénámp. ³ Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, am aropamp kar támao arop fárakapamp mér

---

[◊] **13:12:** 1 Jo 3:2   [◊] **14:1:** 1 Ko 12:31; 14:39

nap mek kárákáre sánk námpón. Tá am arop fárakapan, kwapwe kare ninikaok tukupenkria am fárakapamp ninik kápae yak námp, yonkwae porokwerá kák námpón. ⁴ Arop ankwap kar fek farákáp námp te námokuráp waempén kárákáre sánk námpón. Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, ankár siosomp méran kárákáre sánk námpón. ⁵ Yumo ponankor fwap ankwap firáp aropamp kar fek kar farákáp napo, ono warákár nampon. Aeno ono warákár tokwae namp te, yumo profet kar farákáp napan nampon. Arop ankwap kar fek kar farákáp nánko te, arop ankwapao arákarrá sénánko, sios fwap kárákáre sámp mwanapon. Táte arop arákarrá sér mo nánko te, Kwaromp profet kar farákápnámp aropao am ankwap kar fek farákápnámp aropan kámákár akwap námpón. ⁶ Ononamp fákáre, yumo mámá kar fwapia ninik kipo. Ono fwap yumonapok akwapea ankwap kar fek farákáp nanampan maok, táte ono Kwaro onan yénképnámp kar yumwan sér mo, tá ono yumwan kwapwe kare ninik nénk mo, tá ono Kwaromp profet kar farákáp mo, tá ono yumwan yénk mo, makria te ono mokopia yumwan yaewour nanampon?

⁷ Tá yiki yakáp monámp ankank wur fokoprá gitá porokwap konap ankankao kor, maomp aráp fwapi yak mo nánko te, mokopia am tár kar yarápae nomo wa mwanámpánápe? ⁸ Táte arop yorowar korop nánko, wur fokop nap fwapi aráp mo nánko te, wa fwap wawia koupour nánap naenámpón? ⁹ Yumo kor takeno. Táte yumo ankwap kar fek kar farákáp napo, arop fárakapao

am kar wa moria te, mokopia am kar fi mér mwanapon? Mono. Waeman yiráp kar am te kwaporok akwapá pwar naeria námpon. ¹⁰ Kare, kápae kare moumountukri kar mámá apár mek yakáp námp te, ponankor waeman ankákárak námoku fi kor fwap érik farákáp konapono. ¹¹ Táte ono arop ankwapao farákápnámp kar fi mér mo nanko te, ono am aropan ankwap fimekamp aropao nampwe ninik naerampon. Tá mao kuri onan ankwap fi mekamp aropao nampwe ninik naerianámpon. ¹² Yumo kuri yumo ou mek ankwap kar fek farákáp napo, take ninik yak naeria námpon. Ae naerámpara, yumo Yiki Kor Spiritamp ourour sámp mwar kar nap te ono wae mérampon. Aenampara, yumo ankár tére kárakáreria nkawake make ourour siosén kárakáre sánk mwanap te, yumo ankár am táman sámp mwaria tére kárakáre kipo.

◊

Arop ponankor wa mwanap kar fek Kwarén sér mwanap kar

¹³ Aenámpara, arop ankwap kar fek sér i konámp kwamp te, mao ankár am kar arákarrá sénaenámp ourour Kwaro sápanoria kar toropwap kuno. ¹⁴ Táte ono ankwap kar fek kar toropwap nanko te, onomp waemp támao kar toropwap nampan maok, onomp ninik te párák yak námpon. ¹⁵ Aenámp te ono mokop nanampon? Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp kar toropwap nanampon. Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp tár sámp nanampon. ◊ ¹⁶ Aeno amo

---

◊ **14:12:** Ef 4:12   ◊ **14:15:** Ef 5:19

tak moria, waráp waemp meknámp saráp amo Kwarén ‘Aesio’rá sénapo, arop ankwap yak námp te mao am kar mér moria, mokopia mao waráp ‘Aesio’rá sénap ‘Karenó’rá sénaenámpón? Am te mér mo námpara, tak naenámp pourou mono. ¹⁷ Kare amo fwap kwawpe kare ‘Aesio’rá sénapan maok, amo te arop ankwapamp waempén kárákáre sánk mono. ¹⁸ Ono yumo i konap nínikan kámákár akwapria kápae kare por ankwap ankwap kar fek sér i konampan Kwarén ‘Aesio’rá sénamon. ¹⁹ Aenampan maok, siosomp koupoukarrá lotu nap fek ono ankwap arop fárakap fwap wa mwanap éntik kar fek farákáppria yénk nanamp te kwawpe karenó. Tá ono 10,000 ankwap kar fek farákáp nanamp te, wampweno.

²⁰ Ononamp fákáre, yumo yiráp nínik mek épér morok tárap niamp yakápi kwapon. Kwatae nínikan maok épér morok tárapao oukoumwan épérép i konap niamp yakáp kipo. Aeno yiráp nínik te ankár mér kárákáre aropamp nínik niamp fek yakáp kipo. ²¹ Kwaromp lo fek te arakrá sénámpón:

“Tokwae Karao arakrá sér,
 ‘Ankwap karráp aropamp top kor feknámp,
 tá ankwap fi mekamp top kor feknámp
 mámá arop firan kar sénanampan maok,
 am fárakap te onomp kar wa mo mwaria napon.’ ”

◊

²² Aenámpara, nomo wae mérámpón: Ankwap kar fek kar farákáp konap ourour te Kwarén mérnáp arop fárakapan Kwaro, náráp kárákáre

◊ **14:20:** Ro 16:19   ◊ **14:21:** Ais 8:11-12

yénképenkria sánk mono. Kwarén mér monap arop fárakapan yénképenkria sánk námpón. Aeno profet kar farákáp mwanap yénkép námp te Kwaro man mérap arop fákáreran náráp kárákáre yénkép námpón. Mér monap arop fárakapampor te mono.

²³ Aenámpara, tátē koumteouráp arop ponankor sios mek énénki koupoukour napo, tá yumo ponankor ankwap-ankwap kar fek kar farákáp napo, tátē ankwap fárakap Kwarén mér moria man lotu mo i konap am kar wa mo napao, am mek koropea te mao sérá, ‘Yumo te épépérép nap’rá sérantáno. ²⁴ Aeno tátē yumo ponankor Kwaromp kar farákáp napo, tátē arop ankwap Kwarén mér moria, lotu mo i konámpao am mek korop nánko, ponankor yumo farákápnap kar te mao am aropamp nínik mek párakapria mao te kwatae níníkráp aroponorá yénkép naenámpón. ²⁵ Aenánko, maomp ponankor kwatae nínik mek wouroumpeyak námp érik farákáp naenámpón. Tá mao fwap apárok me kor woukouprá Kwaromp e narek sampokria sérá, “Kare Karono! Kwar te yumo ou mek yak námpón!”

Kwarén lotunap tére yae-párák kare naenámp kar

²⁶ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo te ankár apae mwanapon? Nánkár yumo lotu mek koupoukour nap fek te yumo ponankor tére mwanap yak námpón. Ankwapao tár sámp naenámp, tá ankwapao yumwan kar yénkép naenámp, tá ankwapao Kwaro man sánknámp kar am farákáp naenámp, tá ankwapao ankwap kar fek sénánko, ankwapao am kar arákár naenámpón.

[❖] **14:24:** Jo 16:8

Yumo ankár kápae kare ankank takrá tére napo, sios am fek kárákáre yak naenámpon. ²⁷ Táte ankwap fárakapao ankwap kar fek kar farákáp nap kwamp te, anánkaopwe, yininkaopwerao saráp tak mwanapon. Am te fwapon. Tá am fárakap énénki ponankor kar séri kwapon. Mono. Nánkár ankwapaomékir séria pwar nánko, ankwapao wakmwaek sérianánko, ankwapao kar arákarrá sénaenámpon. ²⁸ Táte kar arákarrá sénaenámp arop mo nánko te, arop ankwap karráp kar fek sénámp, am te ankár sios mek sénaeria námpao kor wampweno. Mao námoku támao sérria Kwarén saráp kar sénaenámpon. ²⁹ Tá Kwaro arop anánkaopwe, yininkaopweramp ninik mek náráp profet kar sánk nánko, am fárakapao saráp sér mwanapon. Aenapo, arop ankwap fárakap fwap maomp kar youroukoup mwanapon. ³⁰ Táte arop ankwap tank námp Kwaro man kar ankwap yénkép nánko, mao am kar sénaerianánko te, manénkír fokopeyakrá sérinámp arop ankár kar pwar naenámpon. ³¹ Am taknap ninik támao yumo ponankor ankákáranksí profet kar farákáp napo, arop ponankor fwap Kwarén mér nap mek kárákáre sámp mwanapon. ³² Profet kar farákáp konap arop fárakap te námokuráp top kor fwapi poukwapea námoku farákáp mwanap ke korop nánko, farákáp konapon. ³³⁻³⁴ Am te apaeria námpanápe, Kwar te mao náráp tére ponankor yae-párák kare tére konámpon. Aeria mao te ankank sámpá yampourouia épépétrépi kák mo i konámpono. Maomp ninik te nomwan,

---

[◇] 14:29: 1 Te 5:20-21

ankárankamp nínik fek yakápria énénki fwapi térenkria námpon.

Sios lotu mek koupoukour nap fek te koumteou te kar sérari kwapono. Ankár karmparáp tankáp mwanapon. Ponankor sios nomo Kwaromp koumteouráp arop te tak saráp i konapono. Koumteou te sios mek tokwae kar yoroi yak mo i konámpono. Ankár loao sénámp niamp yae ankore mek yakáp mwanapon. ³⁵ Táte mao kar fi ankwap mér mwaria te, námokuráp nap mek náráp poumaropan turunk mwanapon. Táte yupuao sios lotu mek koupoukour nap fek kar sénámp te pwi yak mo námpo.

³⁶ Kwaromp kar te yumo meknámp fárámp námp nie? Tá yumo saráp Kwaromp kar sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárakap te mo nie? Yumo takrá nínik mwanape. ³⁷ Táte arop ankwap námoku nínikia, námo te profetono, námoku wae Yiki Kor Spiritamp ourour ankwap sámpá fákeyak námp kwamp te, mao ankár mér naenámpo: Mámá kar ono yiráp por kumwi namp máte Tokwae Karamp lono. ³⁸ Táte arop ankwap onomp kar man younkwe sínánko te, nomo man nínik námp te, mao Kwaromp kar farákáp konámp arop mono.

³⁹ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo ankár Kwaromp profet kar farákáp mwanap tére te fwapia kárákáre kipo. Yumo ankwap kar fek farákáp mwanap nínik te taokarrá pap kwapono. ⁴⁰ Aeno yumo ankár yae-párák kare ninikaokria lotu i konap kwapwe kare nínik fek lotu kipo. ³⁸

---

³⁵ 14:33-34: 1 Ti 2:11   ³⁸ 14:40: 1 Ko 14:32-33

15

Krais sumpwia fárámpámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono yiráp níník mek warko níník nénk nae rae. Am Kwapwe Kare Kar wokwaek farákápamp táman sénae rae: Yumo am Kwapwe Kare Kar wokwaek sámpea napan, yumo am táman kárákáre fek fokopeyakáp napono. ² Ono wokwaek farákápamp Kwapwe Kare Kar Kwaro am fek táman yumwan warko érékép naenámpón. Aeno yiráp mér kare kar mo napo te, mao yumwan érékép naenámp te mono.

³ Ono manénkir yumwan sánkamp kar tokwae kar te ono wokwaek sámpampaniampon. Am kar te ará: Krais te wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niampnámp kwatae níník ponankor tirá épér naeria sumpwimpon. ⁴ Tá arop fárakapao maomp yákáre apár me mek páte napo, wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niamp taknámp yiník yae fek fárámpámpón. ⁵ Ap 2:24-32' ⁵ Takia wakmwaek Pita nkemp fek koropea, tá wakmwaek mao éntér-sámpramp aposel nkeap fek korop. ⁶ Tá wakmwaek am ke fek 500 kámákár akwapnámp ankwapyaenáp fákáre énénki man nkeapon. Kápae kare am nkeap ankwapyaenáp fákáre oukoumwan yakáp napono. Aeno ankwap fárakap te wae surumpwi tenapon. ⁷ Tá am fek wakmwaek Jems nke, tá am fek wakmwaek aposel ponankor man nkeapon.

⁸ Tá am fek wakmwaek kar onomp yi mek kor koropámpón. Ono te táráp kánankeao éntupwaro

---

[◇] **15:3:** Ais 53:8-9   [◇] **15:4:** Lu 24:46   [◇] **15:5:** Lu 24:33-34,36

wakmwaek kar fárákap námp niampon. ^{✳ 9} Ono te aposel fákáre ou mek kánanke kare nampon. Onan te arop fárákapao ‘Aposel’rá sér mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe, ono Kwaromp siosén sámpá yampourouiampon. ^{✳ 10} Aeampan maok, Kwaro námokuráp ninik fek onan aropompia fwapi papeanánko, ono oukoumwan máyaknamp arop yumo nke napon. Mao onan takrá aropompi námp am te kwaporok pwar mo kareno. Aenámpara, ono tére kárákárea waeria ankwap aposel fárákapán kámákár akwap konampon. Ae konampan maok, am te onoku támao takrá tére mono, Kwaromp aropomp onont yak námp támao onan kárákáre sáp nánko, ono takrá tére nampon. ^{✳ 11} Aenampan maok, ono tére namp, tá am aposel fárákapao tére nap te wampweno. Yino ponankor Jisas sumpwia fárámpnámp kar táman saráp farákáp nánko, yumo am wawia mér napon.

Nánkár wakmwaek sumpwinap arop ponankor ferámp mwanap kar

¹² Yino kápae kare por Krais sumpwianánko, Kwaro warko fárámpá papnámp karan farákáp konámpono. Tá apaeritea yumo ou mekamp ankwap fárákap ‘Arop wae sumpwi námp te, warko fárámp naenámp pourou mono’rá sér i konapon? ¹³ Táte kare, sumpwinap arop warko fárámp mwanap pourou mo nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpón: “Kwar te Kraisén fárámpá pap moi námpón.” ¹⁴ Táte kare,

---

^{✳ 15:8:} Ap 9:3-6   ^{✳ 15:9:} Ap 8:3   ^{✳ 15:10:} 2 Ko 3:5; 11:23

Kwaro Kraisén fárámpá pap moianánko te, mámá kar yino farákáp konámp máte yak mono. Tá yumo mér napao kor, fi kor yak mono. ¹⁵ Táte taknámp yino kor Kwaro i konámpan kwekárrá sér i konap arop fárakap mwarámpono. Am te apae riteanápe, yino Kwaro Kraisén fárámpá papnámp kar érik sénámpara. Aeno táte kare Kwaro sumpwinap arop ferámpá kák mo i konámpan nánko te, mao Kraisén kor fárámpá pap mono.

◊ ¹⁶ Yeno, táte kare Kwaro sumpwinap arop fárakap ferámpá kák mo i konámpan nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpo, “Kwar te Kraisén fárámpá pap mono.” ¹⁷ Táte kare Kwaro Kraisén fárámpá pap moianánko te, yiráp mér napao kor yumwan yaewour naenámp pourou mono. Yumo oukoumwan yiráp kwatae ninik fek waeman moyakáp mwarapono. Tá arop fárakap Kraisén mér napao sumpwi nap, mao kor waeman moyakáp mwanapon. ¹⁸ Nomo Kraisén méria man yépékrá yakáp námpo. ¹⁹ Aeno táte nomo mámá apár mekamp yiki yakáp námp fek saráp yépékrá yakáp námpan maok, kare kar nomo koupoutáráp kareria, mámá apár mekamp ankwap fárakapamp koupoutáráp kar napan kámákár akwap naenámpono.

²⁰ Aeno take mono. Krais wae sumpwi námpan kare kar Kwaro warko fárámpá pap námpo. Mao te sumpwinap arop ferámp mwanapan mekia fárámp námpo. Am taki námp te nomo wae mérámpo: Kwaromp firáp ponankor sumpwinap warko fárámpea yiki yakáp mwanapon. ◊ ²¹ Arop

---

◊ **15:15:** Ap 4:33   ◊ **15:20:** 1 Te 4:14

ankwapao sumpwi mwanap níník sankoropá pa-peanánko, tá taknámp arop ankwapao sumpwinap arop warko ferámp mwanap níník sankoropá pap námon. [◊] **22** Am te ará: Arop ponankor te Adamomp firáp yakáp nap te, sumpwi konapono. Tá taknámp arop ponankor Kraisomp firáp te yiki yak sámp mwanapon. **23** Taknámp nomo ponankor arop ankákárak nomo ferámp mwanámp ke fek yiki yak ti mwanámon. Manénkir te Kraisoi námon. Tá nánkár wakmwaek mao arákarrá ék námp fek te, nomo maomp firáp ponankor nomo ferámp mwanámon. [◊]

24 Am ke fek te ankank ponankor pwar naenámon. Tá Kraiso nkawakwe make ankank poukwap konap kárákáre tokwaeráp spirit kwatae ponankor tomoromp pwararea, mao kingnámp ankank ponankor poukeyak konámp Naropwar Kwaromp yaek pap naenámon. **25** Am te apae riteanápe, Kwaro ponankor yopor arop Kraisomp pu ankore mek kák tenánko, mao ponankor pumpuri néri pwar naenámon. **26** Mao ponankor ankwap yopor arop wae fi tomore papea pwararea, sumpwiran kor ankár yak moi pap naenámon. [◊] **27** Kwaromp Buk fek arakrá sénámon: “Kwaro ankank ponankor maomp yae ankore mek kák tenámon.” Aenámpa nomo wae mérámon: Kwaro ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kák námpao maok, Kwar námoku te maomp yae ankore mek yak mono. [◊] **28** Tá wakmwaek ankank ponankor

---

[◊] **15:21:** Ro 5:12,18   [◊] **15:23:** 1 Te 4:16   [◊] **15:26:** Mt 22:4; Yé 20:14   [◊] **15:27:** Sng 8:6

Kraisomp yae ankore meki pwar nánko, Kwaromp Táráp námoku kareao kor Kwaromp yae ankore mek pap naenámp. Manénkir te ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kákeanánko, Krais námoku Kwaromp yae ankore mek pap námp fek te, Kwaro námoku fwap ankank ponankor maomp yépe kor tokwae kari yak naenámp.

²⁹ Táte sumpwinap arop ferámp mwanaap pourou moanánko te, apae fi kor kare fek arop ankwap fárakap sumpwinap aropao kor Kwaromp firáp korop naenámp yaewourrá, ént mek nér i konapon? Táte kare sumpwinámp arop fárámp mo naenámpánánko te, apaeritea arop fárakap sumpwi aropan yaewourrá ént mek nér i konapon? ³⁰ Sumpwinap arop ferámp moanánko te, kápae kare por arop ankwap fárakapao yinan tirá wour mwaria wae napo, yino mokopia pwar mo, ankár takrá farákáp mwanaámp? ³¹ Ononamp fákáre, ono kare kar sénampon: Kumur méntép onan sumpwi pap naenámp ankankao kikíp saráp yak konámp! Tá taknámp ankwap kare kar sénamp te, nomo ponankor Krais Jisasént yakáp námp yumwan ono warákár tokwae konampara, am kar érik sénampon. ³² Ono ankank sámp nanamp fi kor ninik fek Efesus mek mamek yao pwae mekamp firént yorowari nampanánko te, am fek apae sámp nampon? Táte kare sumpwinap arop ferámp moanánko te, Kwaromp Buk fek sénámp niamp: “Oumpouran sumpwi mwanaámpara, oukoumwan táman fir tokwae toupourrá fépérrá

---

³¹ **15:31:** 2 Ko 4:10-11; 11:26

warákár mwaro.” ◊ 33 Takria arop fárákapao yumwan kwekár mwanape: “Nomo kwataenap arop fárákapént paokop nánko te, am fárákapao nomp kwapwe kare ninik sámpá yampourou i papantáno.” 34 Yumo ankár épérépnámp ninik pwararea ninik yae-párak kipo. Yumo warko kwatae niniki kwapon. Yumo wawenk! Yumo ou mekamp ankwap fárákap te oukoumwan Kwarén mér mo, épérép napon. Aenapantá ono yiráp ninikan pwarápae sámpenkria mámá kar sénampon.

◊

‘Warko fárámp naenámp pourou te mwar pourouráp’rá sénámp kar

35 Aeno arop ankwap arakrá turunk naeria námpón, “Sumpwinap arop fárákap te mokopia ferámp mwanapon? Ferámp nap fek te mokope pourou ti mwanapon? 36 Ae te amo épérépri kwapon. Amo ankankou yoro i konap te, am ankankou yípi tárakére moria te yíki yak sámpria páre aok mono. 37 Am ankankou amo yoro nap te pwae, tá aopwe kor táman yoro mono. Amo yu kor mwar yoro i konapon. Am te wit yánk, tá ankwap fir yánk, aran yoro i konapon. 38 Mao námoku warákárnámp ninikaok Kwaro yowe kor, pwae, am yoroinap yu koran nénk konámpón. Tá mao nkawewe make aopwe korráp pwae ankank, táté kápae kare pourouráp ki ankákárankrá yoroinapan nénk konámpón. ◊ 39 Ponankor pourou te ankárrankamp pourouráp mono. Aropamp pourou

---

◊ **15:32:** Lu 12:19-20   ◊ **15:34:** Lu 15:17-18   ◊ **15:38:** Stt 1:11

mwar pourouráp, tá nepe firamp pourou mwar pourouráp, tá antamp pourou mwar pourouráp, tá éntékamamp pourou mwar pourourápono.

40 Tá waeman yámar mekamp ankank mwar pourouráp yak, apárokamp ankanckao kor waeman mwar pourourápono. Aenámpan maok, yámar mek yakápnámp ankank te ankár ankárankamp pourouráp moporrápono. Tá apárok yakápnámp ankank mwar ankwap pourouráp moporrápono.

41 Yámar mwar ankwap waeráp, tá yunk mwar ankwap waeráp, tá térme fárakap mwar moumountukri waerápono. **42** Sumpwinap arop ferámp mwanapao kor takeno. Pourou nomo apár me mek pap námp te kwatae akwap konámpono. Aeno warko fárámp naenámp pourou wourékam te kwatae akwap naenámp pourou mono. **43** Pourou nomo apár me mek pap námp te, kwatae kare ankankono. Pourou warko fárámp naenámp te, kwapwe kare karenó. Pourou nomo apár me mek pap námp te, kárákáre morápono. Pourou warko fárámp naenámp te kárákáre tokwaerápono.

◊ **44** Sumpwinámp pourou te sumpwi nánko pap konap te, apárok yakápinap pourouno. Pourou warko fárámp naenámp te yámar mek yak naenámp pourouno.

Nomo wae apárokamp pourou yak nánko, nke námp te, yámar mekamp pourouao kor yak naerámpón. **45** Kwaromp Buk fek kor am fek arakrá sénámpón: “Manénkirkamp arop Adam te Kwaro kwar fek yoroia yiki yak sánkámpon. Tá wakmwaekamp Adam te arop yiki yak sánk

---

◊ **15:43:** Fl 3:20-21

naenámp spiritono." ☩ 46 Aeno Spirit fekamp yiki yak te manénkir korop mono. Mámá apár mekamp yiki yak manénkir korop námpo. Tá Spirit fekamp yiki yak te wakmwaek korop námpo. 47 Manénkirkamp arop te apárokampono. Kwaro man kwar fek saráp yoroi námpo. Wakmwaekamp arop te yámar mekampono. ☩ 48 Apárokamp arop ponankor am apárokamp arop Adam niamp kwar fek yoroinámp pourouráp napon. Tá arop ponankor Kraisén mér nap fek yámar mekamp arop yakáp nap te, Krais niamp wuri popwarono. 49 Oukoumwan nomo am apárokamp arop niamp wuri popwar yakáp námp te, taknámp nánkár wakmwaek nomo am yámar mekamp arop niamp wuri popwari yakáp mwanámpo.

50 Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampon: Mámá apár mekamp arop te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek te yinkria maomp kwapwe kare ankank sámp mo kareno. Kwatae akwap konámp ankank te kwatae akwap mo i konámp ankank sámp mwanap pourou mono. ☩ 51 Yumo wawenk! Ono mek wouroumpeyaknámp kar ankwap yumwan sénae rae. Nomo ponankor te sumpwi mo námpao maok, nomo ponankor ankwap pourouráp arákár mwanámpo. 52 Wakmwaek kar, pwarnámp wur aráp námp fek táman koupour ankár kar am korop naenámpo. Ye. Wur aráp nánko, sumpwinap arop fákáre ferámpea maok, warko kwatae akwap naenámp pourou mono. Nomo oukoumwan

---

✩ 15:45: Stt 2:7; Jo 6:63   ✩ 15:47: Jo 3:31   ✩ 15:50: Jo 3:5-6

sumpwi mo námp te, nomo ankwap pourouráp arákár mwanámpon. [✳] 53 Am te ará: Mámá kwatae akwap konámp pourou te ankár fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámpon. Mámá sumpwi konámp pourou ankár sumpwi mo, yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámpon. [✳] 54 Kare! Mámá pourou kwatae akwap konámp te mao fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámpon. Tá mámá pourou sumpwi konámp te yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámpon. Am taknámp ke fek Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop naenámpon. Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpón:

“Kwaro yorowar kwe-pwararea
sumpwiran apárok anámpea
tomorompá pwar naenámpon. [✳]

55 Sumpwi e!

Waráp arop tirá nér i konap kárákáre te maeno?
Sumpwi e!

Waráp arop faoporrá épér i konap oump te
maeno?” [✳]

56 Sumpwiramp oump te kwatae níníkono.
Kwatae níníkamp kárákáre te lono. [✳] 57 Aeno
nomo Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro. Nomp Tokwae
Kar Jisas Kraisomp kárákáre fek Kwaro nomwan
kárákáre sáp nánko, nomo sumpwiamp kárákáre
kwe-pwar mwanámpon. [✳]

58 Aenámpara, onomp ankwapyaе fákáre kare,
yumo ankár kárákáre fek yakáp kipo, poporokwe
tae moroki kwapono. Yumo te arakrá mérenk:

[✳] 15:52: 1 Te 4:15-17; Yé 11:15   [✳] 15:53: 2 Ko 5:4   [✳] 15:54:
Ais 25:8   [✳] 15:55: Hos 13:14   [✳] 15:56: Ro 6:23   [✳] 15:57: Ro
7:24-25

Yumo Tokwae Karamp tére tokwae konap te kwaporok akwapá moyak naenámp pourou mono. Ae naenámpara, yumo ankár kápae kare por Tokwae Karamp tére te ankár tére kárákáre kipo. [◊]

16

Mani koupoukarea Kristen ankwap fárakapan yaewour i konap kar

¹ Ono oukoumwan am mani yumo koupoukarea Jerusalem mekamp Kwaromp koumteouráp arop fárakapan nénk mwaria nap táman ono sénae rae: Ono wae am tak tére mwanap muae kup Galesia mekamp sios fákáreran yénkép nampono. Aeno yumo kor ankár taknámp kipo. [◊] ² Sande méntép yumo ponankor ankákáranc te am wik fek sámpnap mani táman yumoku youroukouphia maok, pir-pwararea ankwapmwaek mwar fek pap kipo. Aenapo, nánkár ono korop nanko, am fárakapan sánk mwanap mani te maenorá oupourounk mono. ³ Nánkár ono korop nanko te, ono yumoku ankár am ankank tia Jerusalem mek tukup mwanap arop farákápá pwarnap fárakapamp yaek am fárakapan mér mwanap pas sánkea nanko, tukup mwanapono. ⁴ Táte ono nínikia fwapon, ono kor akwap naeria nanko te, am fárakap onont tukup mwanapon.

Polakwapea Korin fákáreran nke naerianámp kar

⁵ Nánkár ono provins Masedonia mek yakápnap sios fárakapan manénkir akwapá nkea pwarará maok, wakmwaek yumanapok korop nanampon.

[◊] **15:58:** Ga 6:9; Fl 1:27   [◊] **16:1:** 2 Ko 8:1-7

◊ 6 Ae te ono yumont yak tae morok nanampono. Ono mér mono. Ono yumont yakrá akwapea solwara ouwi tokwae koropria námpare konámp ke pwar nánko, wakmwaek ono ankwap némpouk akwap naeria nanko, yumo fwap onan mwaeaok sámp-kérép mwanapon. 7 Yumo wae mérapon: Ono yumwan mwaeaok saráp nke te monoria nampon. Táte Tokwae Karao onan 'Takae'rá sénánko te, ono yumont kánámpár yak nanamp níník nampon. 8 Aeno oukoumwan te ono Efe-sus mek mamek yakrá akwapea Pentikos yae * korop námp fek nanamp níník nampono. 9 Am te apae riteanápe, Kwaro onan wae muae kup yoroi tenánko, ono kápae kare koumteouráp arop Kristen mwanap yaewour nanamp tére tokwae yak námpo. Tá kápae kare arop Kwaromp karan yopor napao kor yakáp napan maok, kwatae wampweno. ◊

10 Nánkár wakmwaek Timoti yumonapok akwap nánko te, yumo ankár man yaewour napo, yumo ou mek apáp mo, yonkwae porokwe fek yak naenámpo. Mao te onoku i konampnámp Tokwae Karamp tére konámp aropono. ◊ 11 Aenámpan takria arop ankwap mao te kwaporok párák yáranknámp aropan mpweria man younkwe sánk mwanape, mono. Yumo ankár man yonkwae porokwe sánkrá yakápria, wakmwaek man mwaeaok sámp-kérép napo, mao fwap ononampok arákarrá korop naenámpo. Ono mao ntia ankwapyaе fárakpan yépék nampon. ◊

◊ 16:5: Ro 15:23-24   * 16:8: Ap 2:1 fekamp kar fi nkeampo.

◊ 16:9: Ap 19:1-2,8-10   ◊ 16:10: 1 Ko 4:17   ◊ 16:11: 1 Ti 4:12

12 Tá nomp ankwapnáp Apolosomp karao kor aránon: Ono kápaé kare por mao ankwapyaé fákáreran yumwan tukupá nkenkria kar kárákáre fek sénampán maok, mao, oukoumwan má ke fek ampok akwap te monoria námpon. Aeno nánkár mao akwap naenámp ke pwi yak nánko, nkeria te fwap akwap naenámpón. ☩

Kar pwarnámp mwaekamp kar

13 Yumo ankár fwapia yérékrá, yiráp Kwarén méernap am te nínik kárákáre fek samp yakáp kipo. Yumo ankwap ankakan apápi kwaponon. Yumo ankár kárákáre kor fek fokopeyakáp kipo. ☩

14 Ponankor ankank yumo tére nap te yumo ankár Kwarén nourouprá, tá arop ankwap fárákapan kor nouroupria tére kipo.

15 Ononamp fákáre, yumo te Stefanas ntia maomp firáp arop fárákap provins Akaia ankwap fárákap oukoumwan Kristen mo napo, am fárákap manénkir Kristeniap wae mérapono. Mao námokuráp nínik fek Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanap tére sámpapono. Ono yumwan takenkria kárákáre namp te, ☩ **16** yumo ankár take pourouráp aropamp yae ankore mek yakáp, tá ponankor am fárákapan yaewourrá tére kárákárenap arop fárákapan kor, maomp yae ankore mek yakápenkria nampon. ☩

17 Stefanas, tá Fortunatus, tá Akaikus mao yumwan ér-pwarará wae ononampok korop nap táman, ono warákár nampon. Am te apae riteanápe, yumo te onan koropá nke mwanap

✩ **16:12:** 1 Ko 3:6   ✩ **16:13:** Ef 6:10   ✩ **16:15:** 1 Ko 1:16

✩ **16:16:** 1 Te 5:12

pourou mo napon. ¹⁸ Aenapantá mao tak nap támao onan yonkwe porokwe ntia warákár ninik sápria, yumwan kor yonkwe porokwe sánk napon. Aenapara, yumo ankár take pourouráp arop fárakapan te maomp kwapwe kare ninik taman warákár kipo. [☆]

¹⁹ Provins Esia mekamp sios fákáre yumwan ‘Gude’rá sénapo. Akwila ntia Prisila anánkwap ntia maomp nap mek koupoukour konap sios fákáre yumwan nomo ponankor Tokwae Karampara, yumwan warákár tokwaeria ‘Gude’rá sénapo. [☆] ²⁰ Mapekamp ponankor ankwapyaе fákáre yumwan ‘Gude’rá sénapo. Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konap ninik fek, nomp ankwapyaе fákáreran yumo ponankor ankákárrank man nounourouprá yae ninir kipo.

²¹ Ono Pol onokump yae fek † mámá ‘Gude’rá sénamp kar kumwi nampono.

²² Táte arop ankwap Tokwae Karan nouroup mo námp te, mao te yaomwi mek pik naenámp arop yak námpo. Tokwae Kar e, amo koropae! [☆]

²³ Ono ninik namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewour i konámp ninik fwap yumont yakanoria nampon. ²⁴ Nomo ponankor Krais Jisasompara, ono yumwan ponankor nouroup kare nampon.

[☆] **16:18:** Fl 2:29   [☆] **16:19:** Ro 16:3-5   [†] **16:21:** Pas kápae kare te Polo sénánko, arop ankwapao kumwi námpo. Mámá yáre fek te Pol námoku kumwi námpo.   [☆] **16:22:** Yé 22:20

**Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini**

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885